Redacţiunea. Administraţiunea. şi Tipografia:
Braşov, piaţa mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birouri de anunciuri: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Dannsberg*. în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.
Preţul inserţiunilor: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. seu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔR DE DUMINECĂ 26)

„Gazeta“ iese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-riĭ de Dumineca 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-riĭ de Dumineca 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov
administraţiunea, piaţa mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 136.—Anul LVIII. Braşov, Duminecă, 18 (30) Iunie 1895.

Nou abonament

la

GAZETA TRANSILVANIEI

Cu 1 Iulie 1895 st. v.

se deschide nou abonament la care invităm pe toţĭ amicii şi sprijinitorii fóiei nóstre.

Preţul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	12 fl.
pe şése lunĭ	6 fl.
pe treĭ lunĭ	3 fl.

Pentru România şi străinătate:

pe un an	40 francĭ
pe şése lunĭ	20 „
pe treĭ lunĭ	10 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	2 fl.
pe şése lunĭ	1 fl.

Administraţiunea
„Gazetei Transilvaniei“.

Tratarea Românilor bucovinenĭ.

Alaltăerĭ s'a început în camera austriacă din Viena desbaterea bugetară.

Unul dintre vorbitorii cei dintâi a fost deputatul român bucovinén br. de Vasilco. Publicăm mai jos un estras din vorbirea acestuia, care ne dă o icónă despre starea de faţă a fraţilor noştri bucovinenĭ.

Baronul Vasilco s'a plâns, că Românilor din Bucovina nu li-se măsură cu aceeaşĭ măsură, că sunt chiar persecutaţĭ şi asupriţĭ.

Pare că ar sta scris undeva, ca Românii din acéstă monarchiă sĕ fiă cei mai năpăstuiţĭ, cei mai neîndreptăţiţĭ dintre toţĭ, cu tóte că, cum a arătat numitul deputat, ei sunt amicii cei mai credincioşĭ ai monarchiei.

In Cernăuţĭ esistă de mulţĭ anĭ o universitate, unde naţionalitatea română autohtonă din Bucovina ar trebui sĕ 'şĭ afle un scut, un sprijin pentru limba şi cultura ei, pentru desvoltarea şi înaintarea ei. Acéstă universitate germană înse nu numai, că nu oferă elementului român acest scut, dér este un focar periculos de propagandă antiromână.

Deputatul Vasilco a trebuit sĕ constate în parlament, că profesorii dela universitatea din Cernăuţĭ, luând afară pe cei de teologiă, sunt duşmanii cei mai înverşunaţĭ ai Românilor, că aţiţă necontenit în contra acestora şi caută a-i discredita în tot chipul.

Étă déră cum se înainteză interesele de cultură ale Românilor bucovinenĭ de memorata instituţiune, ce ar trebui sĕ aibă menirea acésta. Când s'a înfiinţat universitatea din Cernăuţĭ s'au găsit şi bărbaţĭ de stat înţelepţĭ, carĭ au dis, că ar trebui sĕ se ţină sémă de interesele de cultură ale poporaţiunei autohtone române şi sĕ nu fiă esclusiv germană, ci o universitate paralelă germană-română.

Idea acestor ómenĭ înţelepţĭ şi prevĕdĕtorĭ înse nu s'a putut realisa, pentru că sistemul domnitor dualist cerea ca în Austria cultura sĕ fiă secuestrată în favorul elementului german, ér în partea de dincóce în favórea supremaţiei maghiare. Aşa s'au înfiinţat una după alta universitatea germană dela Cernăuţĭ şi universitatea maghiară din Clusiu cu tendinţe ostile Românilor, şi acum vedem, că profesorii dela Cernăuţĭ emuléză cu cei dela Clusiu în a unelti contra neamului nostru.

Cu drept cuvênt a protestat br. Vasilco în contra procederii senatului universitar din Cernăuţĭ în afacerea studenţilor românĭ bucovinenĭ, carĭ au luat parte astă vară la congresul din Constanţa.

Acest senat constată însu-şĭ că studenţii, despre carĭ e vorba, n'au luat parte activă la nicĭ o demonstraţiă îndreptată contra monarchiei nóstre, şi totu-şĭ îi admoniéză pentru purtarea lor.

Rĕspunsul cel mai potrivit l'a dat deputatul acela, care a esclamat. „Dér la Bismark pot merge studenţii“.

Adevĕrul este, că pe studenţii germanĭ, carĭ au peregrinat la Fridrichsruhe şi au făcut politică pangermană, nu i-a admoniat şi dojenit suflet de om.

Mai mult. Cum arată br. Vasilco, la universitatea din Graz se întêmplă adevĕrate scandalurĭ. Acolo agitaţiunile prusofile sunt în flóre adĭ ca nicĭ-odată, şi aceia, carĭ se opun curentului ca Austriacĭ, sunt luaţĭ în batjocură şi uiduiţĭ. Şi totuşĭ faţă cu studenţii de-acolo nu se iau mĕsurĭ de disciplinare. Rectorul merge mână în mână cu ei.

Étă cum stau lucrurile adĭ în monarchiă. Cei ce adóră pe Bismark şi dincóce pe Kossuth sunt scutiţĭ de orĭ-ce admoniare, pe când ceilalţĭ sunt bănuiţĭ ca duşmanĭ ai monarchiei!

Deputatul Vasilco a mai atins încă o cestiune fórte caracteristică pentru stările actuale. Guvernul, dise el, se gândesce a înfiinţa un gimnasiu rutén în Cernăuţĭ, dér de împlinirea vechei dorinţe îndreptăţite a Românilor ca sĕ aibă acolo o scólă secundară română nu vrea sĕ scie.

Adecă şi pe Ruşĭ pare a-i preferi acuma guvernul Românilor. Şi pentru ce tóte aceste? Pentru-că Românii sunt, cum dise br. Vasilco, cei mai credincioşĭ împĕratului şi imperiului pentru că sunt cei mai toleranţĭ şi pacînicĭ, pentru că sunt amicĭ credincioşĭ şi desinteresaţĭ ai monarchiei şi nu aşteptă a fi câştigaţĭ pentru ea cu linguşirĭ şi prin jertfe?

Bine ar fi décă Românii bucovinenĭ s'ar cugeta mai profund asupra motivelor tratării nedrepte şi asuprităre, la carĭ sunt espuşĭ.

Atuncĭ póte că ar ajunge la resultatul, că este neapĕrat de lipsă sĕ se reculégă şi sĕ desfăşure o mai mare energiă în apĕrarea limbei şi a naţionalităţii lor, sĕ nu mai sufere ca acéstă mică ţĕrişóră sĕ fiă esploatată fără milă de clicele veneticilor, duşmanĭ juraţĭ ai Românilor, şi de asociaţiile cavalerilor de industriă din Lemberg.

Étă pe scurt vorbirea deputatului *br. Vasilco* ţinută în şedinţa camerei austriace dela 27 Iunie n. c.:

Deput. *Baron* de **Vasilco** vorbesce mai întâiu de dorinţa Românilor de-a se înfiinţa un *gimnasiu român seu clase paralele române în Cernăuţĭ*. Guvernul vrea sĕ înfiinţeze acolo un gimnasiu *rutén*. Décă s'ar înfiinţa un ast fel de gimnasiu şi dorinţa poporului român ar rĕmâne nebăgată în sémă, acésta ar însemna, că s'a dat o lovitură naţionalităţii române.

După acésta vorbitorul sulevă afacerea participării mai multor studenţĭ la *congresul studenţilor românĭ din Constanţa*. Mai mulţĭ studenţĭ românĭ bucovinenĭ au luat parte la acest congres, la care s'a tratat numai de lucrurĭ scientifice. In Iaşĭ ei au fost salutaţĭ la gară de cancelistul consulatului austriac şi au fost făcuţi atenţĭ, că s'au plănuit demonstraţii anti-austriace. Studenţii au rĕspuns, că ei ca studenţĭ austriacĭ şi civĭ academicĭ dela o universitate austriacă, sciu ce au de a face, şi n'au lipsă de a fi instruiţĭ. Ei au fost primiţĭ de către consul, căruia 'i s'au plâns asupra procederei cancelistului. Consulul a observat că, ce-i drept, cancelistul a salutat pe studenţĭ la însărcinarea lui (a consulului), dér celelalte observărĭ le-a făcut fără de nicĭ un mandat.

In Constanţa s'a inaugurat *monumentul lui Ovidiu*, cu care ocasiune s'a ţinut un discurs festiv, care n'avù nicĭ o tendinţă politică. Apoi s'a dat un banchet festiv, la care s'a cetit o poesiă, pe care studenţii românĭ bucovinenĭ n'au putut'o audi, deórece şedeau prea departe de cetitor. La reîntórcere veniră pe la *Bucuresci*, unde se întêmplară óre-carĭ *turburărĭ pe stradă;* când studenţii vĕdură acésta, ei plecară imediat acasă. Dér în Cernăuţĭ s'a pornit în contra lor o cercetare disciplinară şi după o penibilă investigaţiă li s'a dat o *admoniţiune*. In motivarea acestei admoniţiunĭ s'a dis, că, deşi este dovedit în mod demn de credinţă, că studenţii *n'au luat parte activă la demonstraţiile îndreptate în contra monarchiei nóstre*, de altă parte totuşĭ nu mai póte fi tras la îndoiélă, că ei, ca cetăţenĭ austriacĭ şi ca studenţĭ, au avut cu ocasia acésta o purtare, pentru care trebue sĕ fiă admoniaţĭ. Acéstă motivare stă în contradicere cu logica.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Gândurile.

Nópte! nópte! cum te-aştéptă
Sufletu-mĭ sĕ viĭ tăcută,
Sĕ găsescĭ a mea fiinţă
In amarul ei perdută!

In târdiul tĕu simţi-voiŭ
Gândurile tot mai grele,
Ostenite de durerea,
Ce de mult o pórtă-'n ele.

De povara ei s'or rupe
Şi-'mĭ vor luneca din minte,
Picurând pe fóia albă
Intrupate în cuvinte.

Pe hârtie sta-vor triste
Inşirându-mi-se'n faţă,
Ca dovadă câte chinurĭ
Pot sĕ 'ncapă 'ntr'o viéţă.

Braşov. I. Priscu.

NEAGA.

De *Carmen Sylva.*

„Hai, hai!“ rĕsuna îngrozitor, adênc, sub pĕmênt, prin întunecimea bolţii nemĕsurat de înaltă.

In sus porneau fără sgomot coşurĭ cu bolovanĭ de sare printr'o gaură pe unde, departe ca o stea, lucea roşiatec lumina dilei, şi se cobora printr'o altă gaură în jos alt coş gol, care cădea pe sarea cenuşie cu un sgomot înăbuşit.

Ómenĭ cu cămăşĭ de pânză cenuşie, cu brîurĭ şi cu pantalonĭ de piele, cu opincĭ cu curele, steteau grămadă şi strigau melancolicul „hai, hai!“ când isprăveau de încărcat câte-un coş. Când se mişcau, se audiau zăngăniturĭ de fiare, căcĭ în jurul picĭórelor lor, mai jos de genunchĭ, aveau cercurĭ de fier, de carĭ erau legate lanţurile, carĭ nu-i lăsau sĕ umble în voie.

Mai încolo steteau [illegible] altĭ ómenĭ cu ciocane în mânĭ şi loveau mĕsurat bolovanii de sare, carĭ se prăvăleau urlând.

Pe urmă băgau pene în bolovanul cădut şi doi orĭ treĭ înşĭ dĕdeau cu câte îl spărgea, şi fiă-care lovitură rĕsuna ca tunetul prin bolta cea mare. Dinaintea fiă-căruĭ om se afla jos pe pĕmênt o lampă mică de tinichea plină cu sĕu, în care un fitil mic lumina numai locul, unde trebuia sĕ cadă ciocanul, şi rĕspândea o lumină tremurătóre peste obrazele galbene, întunecate ale ómenilor. In cap aveau căciulĭ, dér pĕrul nu le fălfăia până peste umerĭ, cum îl au de obiceiu ţĕranĭ românĭ, ci erau raşĭ. Acestea sunt ocnele României, în care sunt trimeşĭ toţĭ criminalii cei marĭ, carĭ în alte ţĕrĭ sunt decapitaţĭ séu spânzuraţĭ.

In timpul, despre care istorisesc, ocnaşii nu vedeau nicĭ-odată lumina dilei; dormeau acolo, unde lucrau, pe sare, până ce mureau. Multe dintre galeriile lungĭ, înalte numai cât un om, duc în afară, şi dela capĕtul lor se vede înăuntru, ca în infernul lui Dante. Fără sĕ vrei trebue sĕ strigĭ: „Lasciate ogni speranzza voi ch'entrate“, (voi, carĭ intraţĭ aci, nu mai nădăjduiţĭ). Şi cu tótă dreptatea, căcĭ desnădăjduiţĭ umblă criminalii galbenĭ la faţă, furişându-se încóce şi încolo şi îşĭ târĕsc lanţurile.

Un bĕtrân cu barbă albă şedea rădimat de ciocan şi se odihnea. Işĭ aruncase pe umerĭ mantaua de lână cenuşie şi se uita ţîntă în jos la lumina mică, păcĕtósă, dela piciórele lui, care tremura, ca o viéţă, care se stinge. Pe dinaintea lui treceau ómenĭ, carĭ purtau tot ast-fel de luminĭ micĭ pe cap şi îi spuneau ceva, ce el părea, că nu aude. Faţa lui, barba, mantaua, cămaşa, tóte păreau a se fi făcut galbene cenuşii, ca sarea. Oftà. De-odată se făcù o mişcare în galerie, luminĭ se iveau şi piereau, şi în zare se înclinà o figură frumósă de tînĕr, care înţelenì, când dădù cu ochii de nóptea, ce i-se întindea sub piciórele şi d'asupra capului. Tînĕrul era însoţit de doi soldaţĭ. Dinaintea celei-lalte galerii el făcù o încercare desnădăjduită, de a-se asvêrli jos, dér îl prinseră şi îl împiedecară.

Multe privirĭ din adêncime se îndreptară către el şi multora li-se ivì în minte césul, când se coborîseră şi ei pentru întâia-óră pe acelaşĭ drum, pe care aşa de greu îl mai facĭ înapoi. In sfîrşit tînĕrul intrà în bolta cea mare, îşĭ plimbà căutătura desnădăjduită de jur împrejur şi se

Deput. **Hajek**: *La Bismark pot merge studenții!*

Deput. **br. de Vassilco**: *Profesorii universității din Cernăuțī* sunt, cu esceptiunea profesorilor de teologiă, *adversarii noștri cei mai înverșunați.* Scopul lor este, de-a ne discredita pe noi Românii în tóte privințele, de-a ne persecuta și de-a ne asupri. Vorbitorul afirmă, că și *Rutenii* sunt persecutați în Bucovina, și întrébă: „Dér ce se întêmplă în *alte* țērī? Aicī se provócă br. Vassilco la articulii apăruțī în „Wiener All. Ztg." cu titlul: „*Misterele dela Graz*".

Deput. Dr. **Steinwender**: Minciunī!

Deput. **br. de Vassilco**: N'am dat credēmênt articulilor, și anume am trimis pe un om de încredere la Graz, ca sē cerceteze afacerea. El, spre durerea mea, mī'a confirmat tot. *Nu se află óre vr'un senat (universitar), care sē dea póte D-lui rector dela Graz o admonițiune?* Décă senatul academic ar fi condamnat pe studenții noștri pentru că ar fi luat parte la un congres de studențī în Graz, m'așī închina înaintea unui ast-fel de Senat! La noi *Austriacii cei bunī nu se dau afară pe stradă.* Și décă un rector ar fi cutezat la noi sē facă ce a făcut *rectorul dela Graz, ar fi fost dat afară.*

Poporația Bucovinei e credinciósă împēratului și imperiului, e tolerantă față cu cei de altă credință și față cu vecinii. *Antisemitismul*, care s'a lățit peste tóte provinciile, la noi încă n'a găsit teren.

Vorbitorul se plânge mai departe, că Bucovina e esploatată în mod nerușinat de *cavalerī de industrie*, carī în alte țērī nu mai au ce căuta și carī în acéstă sēracă și îndepărtată țéră voiesc sē jóce un rol.

Vorbitorul spune cum o *societate de credit din Lemberg a esploatat Bucovina* și cere scutul guvernului față cu ast-fel de *bande de hoțī*.

In fine discută dorințele Bucovinei în privința căilor ferate și încheiă prin a declara, că dênsul va vota pentru intrarea în desbaterea specială nu numai din punct de vedere al *disciplinei clubului*, ci și pentru-că, ca *Român*, consideră de-a sa datoriă sē sprijinéscă în tot chipul interesele statului. Românii sunt și vor fi tot-déuna amicii monarchiei, și nu amicī câștigațī prin lingușire séu prin jertfe, ci amicī credincioșī și desinteresațī (Aplause).

Revista sēptēmânei.

Vrênd sē dăm cetitorilor noștri o mică icónă de întêmplările, ce s'au petrecut sēptēmâna acésta înăuntru și înafară de țéra nóstră, vom începe cu:

Afacerea maturisanților din Blașiu. Din cele ce am scris în numērul nostru din Dumineca trecută, s'a putut convinge orī și cine, că afacerea acésta a pus'o la cale guvernul unguresc din motive de nimic. O inscripțiă nevinovată de pe un tablou fotografic, a fost destul, ca luminații din Peșta sē afle nod în papură și sē pornéscă o strașnică cercetare disciplinară în potriva studenților clasei 8-a gimnasiale din Blașiu. Sâmbăta trecută nu sciiam, că ce va rēspunde ministrul școlelor, Wlassics, la protestul Consistorului din Blașiu și la cererea acestuia de-a se cassa ordinul de amânare pe timp nedeterminat a esamenelor de maturitate. Acum însē scim. In loc, ca ministrul sē-șī vadă greșéla și sē recunóscă, că a fost sedus de slugile sale a da acest ordin, el încă și-l susține cu adausul, că esamenele de maturitate au sē se facă *numai după-ce se va fi încheiat cercetarea* ordonată. Cercetarea acésta s'a început deja din partea procurorului Csiki din Alba-Iulia, fiind silit a asista întreg corpul profesoral al gimnasiului. Studenții sē fi declarat în decursul cercetării, că cel ce a propus inscripția cu pricina, este colegul lor Tiberiu *Brediceanu* din Lugoș, ér ei au primit propunerea. Nime dintre profesorī n'a sciut despre acésta, nicī chiar profesorul lor de clasă Groze. Atât scim până acum despre acéstă afacere.

Pe rēvașul prigonilor și persecuțiunilor contra nóstră mai avem de-a însēmna din acéstă sēptēmână:

Osêndirea la temniță a unui preot român. Este onorabilul preot Nicolau *Bistrean* din comuna *Var* (comit. Caraș-Severin). El a fost denunțat de pēcătosul învēțător „român" Ioan *Balint*, că în ḑiua de 18 August 1894, ḑiua nascerei monarchului, nu s'ar fi rugat pentru iertarea pēcatelor și sănētatea Maiestății Sale, ci pentru liberarea întemnițaților noștri Rațiu și Lucaciu. Denunțantul a ḑis, că îndată după sf. liturghie a întrebat pe preotul Bistreanu, că de ce nu s'a rugat și pentru împēratul, la ceea-ce preotul sē fi rēspuns: „Nu se plătesce sē ne mai rugăm pentru Majestatea Sa, fiind-că dênsul este pricina tuturor nenorocirilor nóstre. El ne-a vêndut pe noi păgânilor de Ungurī. In locul lui mai bine m'am ruga pentru martirii naționeī nóstre, carī se luptă, pentru-ca sē ne scótă din mâna păgânilor de Ungurī". Procurorul Baráth Zoltán din Budapesta a acusat decī pe preotul Bistreanu, că ar fi sēvērșit crima de *„laesa majestate"* și tribunalul a osêndit pe acusat la *8 lunī închisóre și la treī anī pierdere de oficiu.* Apērătorul acusatului, Ioan Cimponieriu, a apelat sentința la Curiă.

Și acum încă una pe rēvaș. Este sciut, că domnișórele române din Sibiiu: Eugenia Simenescu, Alexandrina Cunțanu, Letiția Roșca, Elena Cunțanu și Leontina Simonescu, au fost învinuite cu

„Transgresiune contra statului" pentru-că au purtat cocarde tricolore, când au întêmpinat în vara anului trecut la gara din Sibiiu pe condamnații în procesul Memorandului, carī se reîntorceau dela Clușiu. Advocatul apērător al domnișórelor a înaintat o apelațiune contra decisiunei judecătoriei de cerc din Sibiiu, care însē a fost respinsă pe cuvênt, că decisiunea contra căreia s'a făcut apelațiune, este decisiune finală, și că tóte actele, ce se refer la acéstă causă penală, s'au transpus din oficiu la autoritatea administrativă competentă, adecă la șeful poliției din Sibiiu. Acum d-l advocat Dr. Amos Frâncu, energicul apērător al domnișórelor acusate, va înainta din nou recurs contra acestei decisiunī.

Românii și conferența interparlamentară din Bruxella. Étă o veste, care supēră fórte mult pe Ungurī. Anul acesta, în 12 August, se va deschide la Bruxella, capitala Belgiei, conferența interparlamentară, adecă o adunare de bărbațī politicī ai tuturor națiunilor din Europa, care discută an de an mijlócele, carī ar contribui la pacea și liniștea dintre popóre. In conferența acésta face parte și un grup de bărbațī din parlamentul Romaniei, carī de câțī-va anī încóce au adus înaintea acestui luminat corp suferințele și persecuțiunile, ce le îndură Românii din Transilvania și Ungaria din partea elementului maghiar, persecuțiunī, carī nu sunt de loc de natură a liniștī spiritele și a promova interesele păcei în Europa. Lucru firesc, că Ungurilor nu le place acésta, și ne aducem aminte, ce sforțărī făceau ei anul trecut la Berna, ca cestiunea română sē nu fiă pusă la ordinea ḑilei Congresului. Anul acesta ei sunt și mai supērați, căcī li-a venit vestea, că comisiunea, care pregătesce lucrările Conferenței a primit propunerea grupului român parlamentar, ca *cestiunea naționalitaților* și în prima liniă *cestiunea română sē se pună la ordinea ḑilei.* Și acum foile unguresci țipă, ca din gura șerpelui, dér mai ales fóia „Magyarország" din Pesta, esclamă cu durere: *„Românii au învins!"* Se mai plânge numita gazetă, că tóte foile marī din strēinătate, până chiar și fóia *„Levant Herald"* din Constantinopol, varsă din belșug în colónele lor plângerile Românilor, și că s'a început o adevērată gónă în pressa din strēinătate contra Maghiarilor.

In macedonia a isbucnit revoluția. Étă cea mai nouă întêmplare, ce preocupă acum ḑilnic întrégă pressa dinăuntru și din afară. Macedonenii s'au rēsculat contra Turcilor, din causă, că acestia îi asupresc și prigonesc până la sânge. Rēscóla acésta a luat în ḑilele din urmă o mare întindere, și cu tóte încercările celor interesați de-a-o ascunde, séu cel puțin de a-i da o mai mică însēmnătate, totușī nu le prea succede. Scirile, ce vin din Macedonia spun, că rēsculații sunt organisațī în cete numeróse și bine armate. Intre ei și bașibozucii turcescī s'au întêmplat mai multe atacurī sângeróse, în carī mulțī au căḑut morțī și rănițī și de-o parte și de alta. In capitala Bulgariei, adecă în orașul Sofia, esistă un comitet macedonén, care a dat proclamațiunī la popor, ca sē spriginéscă pe frații lor macedonenī în lupta lor de desvorbire de sub jugul turcesc. Acest comitet a trimis și o telegramă generalului rus *Ignatiev*, în care îl rógă, ca sē-șī pună tóte stăruințele pe lângă guvernul din Petersburg, ca *Rusia sē spriginéscă pe rēsculațī.* Foile bulgare „Pravo" și „Svoboda" provócă pe Bulgarī, sē se înarmeze și sē sară în ajutorul fraților lor Macedonenī. Nu se póte scī înainte, că ce va urma din tóte acestea. Fapt însē e, că în Balcanī primejdia este mare, și că ușor póte sē se aprindă din schinteia mică un foc mare.

In Anglia s'a format un nou ministeriu, în frunte cu lordul *Salisbury*, șeful partidei conservativilor englesī. Fostul guvern-Rosebery a căḑut, pentru-că într'una din ședințele parlamentului i-s'a dat așa ḑicênd vot de neîncredere prin aceea, că majoritatea a primit propunerea deputatului Brodrick de-a se subtrage 100 funțī sterlingi (1000 fl.) din léfa ministrului de rēsboiu. Guvernul lui Rosebery era urmașul marelui bărbat de stat Gladstone, care s'a luptat așa de mult pentru ușurarea sorții Irlandesilor, și care a cerut dela parlament reforma de a-se da autonomiă Irlandei. El însē, vēḑênd, că chiar partida așa ḑisă liberală s'a desbinat în două, o parte combătând acéstă mare și dréptă reformă, ér cealaltă spriginindu-l și mai departe în intențiunile lui nobile, în urmă s'a retras, lăsând lui Rosebery conducerea afacerilor țērii și resolvarea programului sēu. Acum căḑênd și Rosebery, a venit la putere cel mai mare dușman al reformelor lui Glad-

---

care sta nemișcat și se uita cum se svârcolea tînērul de nebunesce.

— Nu pot, strigă el, nu pot trăi aicī fără lumină! In vizuina asta de omorîtorī m'au aruncat pe mine? In nóptea vecinică? Nu pot!

Intinse mânile în jurul sēu, pe urmă se ridică în sus și trase de lanțul cu care îi erau legate piciórele.

— Incătușat, ca o fiéră sēlbatică, în nópte și întunerec! dați-'mī drumul! strigă el. Lăsați-mē sē es, nu pot trăi aicī!

Atuncī vēḑu pe bētrânul, care sta lângă el și se uita în tăcere, cu milă, rēḑimat de ciocan.

— Ah! strigă el, și se aruncă în genunchī, fiă-'țī milă de mine! Ia ciocanul și dă'mī una în cap de mē omóră!

— Nu 'mī-e îngăduit sē te omor, ḑise bētrânul posomorît.

— Dér eu vréu sē mor!

Tînērul se ridică și vrù sē se dea cu capul de un stâlp de sare, dér bētrânul îl ținù.

— Dér nu eștī pe vecī aicī, ḑise unul.

Tînērul rîse ca un nebun.

— Cincī-spre-ḑece anī, sunt ca și vecia!

— Eu sunt osândit opt-spre-ḑece.

— Eu două-ḑecī și patru.

— Eu sunt osândit pe viéță.

Tînērul se uită sēlbatic și speriat.

— Cine scie, ce ițī fi făcut! ḑise el în sfîrșit. Dér eu nu sunt om rēu, eu am apērat nevinovăția!

Unul rîse.

— A! va sē ḑică dragostea te-a adus aicī?.... Am cam bănuit eu, cum te-am vēḑut.

— Drăguța 'țī-ai omorît'o, orī pe ălalalt? întrebă unul cu familiaritate.

Tînērul se dete înapoi.

— N'am sē vē dau socotélă vouē!

Atuncī bētrânul îi puse mâna pe umēr:

— Sunt aicī de șai-spre-ḑece anī și n'am fost nicī eu om rēu, nicī necinstit, și de ce am făcut, rēspund și astăḑī înaintea lui Dumneḑeu și a ómenilor!

— Ce ai făcut?

— Eram la un stăpân aspru și rēu și avusesem multă răbdare cu dênsul, cu tóte că ne făcea, sē ne blăstēmăm viéța într'una. Dér într'o ḑi se înrăi din cale afară. A pus de a biciuit pe sora-mea de față cu mine până ce a lăsat'o mórtă. N'am mai putut îndura. Ne-am unit șése, șépte țēranī, și am tras la sorțī, care sē-'l împusce, și sorțul a căḑut pe mine. Se dusese la oraș, și era sē se întórcă printr'o pădure. Il pândii de după un copac și'l culcai la pămênt. A strigat numai: „Dómne sfinte!" Și m'am bucurat, că am vēḑut, că tot a simțit durerea morții! Și când furăm înaintea judecății și ne spuse judecătorul, că făptuitorul tot o sē se afle odată și odată, eșii în față și ḑisei:

— Eu sunt omorîtorul. Și pentru omor cu precugetare am venit acilea, pe viéță după lege!

Tînērul se uită țintă în obrazul povestitorului; ai fi gândit, că-i sórbe cuvintele. In jurul amêndorora se făcù un cerc de ómenī, luminat numai de lămpile cele micī, pe carī le purtau pe cap doi dintr'ënșii, și carī le lăsa obrazul mai mult în întuneric. Vocea bētrânului rēsuna monotonă, fără întonărī, par'că ce spunea nu-l mai atingea. Din adêncime urca neîncetat tristul: „hai!" și printre tóte se audea sgomotul bolovanilor și al ciocanelor. Icī și colo pe zid, pe unde aluneca câte-o licărire de lumină, strălucea umeḑéla. Tînērul schimba fețe-fețe, cei-lalțī erau galbenī, ca nisce umbre ale iadului.

— Nicī eu, ḑise el în sfîrșit — și oftă adênc — nicī eu nu sunt vre-un ticălos. Eram la horă într'o Duminecă, noi flăcăii ne prinseserăm în horă și jucam, și ne uitam cu códa ochiului la fetele, carī stéteau prin prejur pe o pajiște, cu florī în pēr, ca sē vedem, care se mai prinde în horă. Eu mē uitam la una Neaga.

— Neaga? întrebă bētrânul.

— Așa îi ḑice; și când mē uitam eu la ea, ea vine și se așédă între mine și un flăcău din sat, ăla îi dă brâncī încolo, și îi ḑise:

— Cu fata ocnașului nu joc eu!

Eu nu mai vēḑuī cu ochii de mânie, îmī smulseī cuțitul de brêu și i-l împlântai în piept de-l omorî. Nu vrusesem sē-l omor, că mē speriai și eu când îl vēḑui zăcênd nemișcat, și Neaga strigă:

— Dómne, ce-ai făcut? S'a isprăvit acum cu noi! Și plânse și se jeli și nu se

stone, adecă lordul Salisbury, care este adversar declarat al autonomiei Irlandesilor.

SCIRILE ḌILEI.

— 17 (29) Iunie.

Invĕțător român arestat. „Kolozsvár" în numĕrul sĕu de astăḍi aduce scirea, că învĕțătorul român din Aldorf, d-l *Ananiă Boldor*, a fost prins *„pentru agitațiunĭ"* și *arestat în temnița tribunalului din Elisabetopol* (Ibașfălĕu). — Așteptăm sĕ vedem, ce ticăloșiă va fi și acésta, căcĭ amĕnunte până acum nu avem.

—o—

Furtunĭ și grindină. Din *Ungra* ni-se scrie: Marțĭ în 13 (25) Iunie c. cam pe la 1 óră d. am. s'au ridicat asupra comunei nóstre nisce norĭ grei și amenințătorĭ, din carĭ, — după o vijeliă grózniciă, care a desrădĕcinat arborĭ, a descoperit coperișele caselor și a dĕrîmat clădirĭ — s'a descărcat o grindină, care a sdrobit cu desĕvîrșire holdele frumóse din partea cea mai mare a hotarului cu grâne. Tot asemenea a sdrobit și cucuruzele și iérba, pe unde a ajuns grindina. Paguba se urcă la mai multe mii. Asigurat n'a fost, decât numai unul dintre proprietarĭ, cu tóte că avem vre o șése agenturĭ în comună. Tóte acestea însĕ nu fac nicĭ o trébă. Chiar singurul proprietar, care a fost asigurat, a trebuit sĕ mérgă la agenției din Cohalm, pentru a-se asigura. Fiă acest dureros cas de învĕțătură pentru viitor. — *Ion Pleșia*, econom.

—o—

Bancă românéscă în Bucovina. „Deșteptarea" scrie: Cine sĕ nu se bucure de scirea cea bună, că acuma avem și în Cernăuț o bancă de banĭ românéscă? Banca asta s'a făcut mai ales cu stăruința neobositului nostru fruntaș boer, a domnului Modest cavaler de Grigorcea. Duminecă în 4 (16) Iunie s'au adunat adecă în casa „Societății pentru cultura și literatura poporului român din Bucovina" în Cernăuț vr'o 30 de persóne poftite de d-l Grigorcea; acei 30 de inșĭ au primit statutele băncei, după ce au fost cetite, și au hotărît, că *cu începutul lunei lui Iulie n. banca sĕ începă a lucra.* La adunarea din Dumineca aceea s'a ales și direcția băncei, precum și consiliul séu sfatul de controlă. Statutele băncei s'au dat tribunalului țĕrii, ca sĕ le întărescă. Casa, în care se află banca, este în strada capitală din Cernăuț Nr. 8, rĕndul întâiu, și orĭ-cine dintre Românii bucovinenĭ ar avé trebuință, acolo sĕ se ducă.

—o—

Hiperzel patriotic. D-l protopop gr. cat. al Orĕștiei, Pap István, care în scriptele sale oficióse cătră autoritățile politice se subscrie „plebános", și căruia 'i-s'au pus deja mai multe pe rĕvaș, în hiperzelul dĕnsului, cu prilegiul esamenelor publice ținute la scóla de fete a statului din loc, a pus întrebările din religiă în limba ungurescă—ḍice *„Revista Orĕștiei"*. — Observând directorul institutului încurcătura fetițelor, pentru necunóscerea espresiunilor și terminilor eclesiasticĭ, l'a provocat — *spre rușinea lui* — a pune întrebările și a tracta obiectul în limba maternă română a școlarițelor.

—o—

Prima căsĕtoriă civilă. Incă nicĭ nu s'a introdus căsĕtoria civilă și corcirile între Ungurĭ și Jidanĭ au și început. La Seghedin s'a încheiat Dumineca trecută prima logodnă civilă între un locotenent de honvedĭ maghiar, cu numele Szimonovics Karoly și între o Jidancă cu numele Déri Regina. Logodna s'a făcut în public, după tóte formele legei nouĕ privitóre la căsĕtoria civilă. Cununia însĕ nu se va puté face înainte de Decemvre, deóre-ce prima căsĕtoriă civilă în Ungaria numai pe la începutul lui Decemvre a. c. se va puté încheia. Ce-i mai mult, mirele ungur este chiar de religia romano-catolică. Inceputul așa-dérĕ s'a făcut, și după cum arată semnele, nu e departe timpul, când și Ungurii vor avé sĕ pórte perciunĭ, ca frații lor Jidanĭ.

—o—

Ce-i drept nu-i pĕcat. Notarul Iosif Kozonovics, care fusese suspendat din post, a publicat în fóia „Südungarische Reform" din Timișóra un articul, în care pe fisolgăbirĕul *Ioanovics Sándor* din Recaș, cunoscut ca un mare dușman al Românilor, l'a făcut înșelător, om ticălos și cum i-a venit la gură, ḍicĕnd despre el, că a falsificat acte, că a stors de pe spinarea ómenilor diurne și altele. Coconul fisolgăbirĕu s'a supĕrat foc și i-a intentat notarului Kozonovics proces de pressă pentru calumnia și vătĕmare de onóre, dér de géba, căcĭ ce-i drept nu-i pĕcat. După cum cetim în „Egyetértés", judecătoria de pressă din Timișóra, unde s'a pertractat alaltăerĭ acest proces, pe Kozonovics l'a aflat nevinovat și l'a achitat, ér fisolgăbirĕul Ioanovics a rĕmas cu rușinea pe nas, fiind osăndit pe de asupra și la purtarea cheltuelilor de proces, în sumă de 42 fl.

—o—

Ministrul de esterne Goluchowsky va merge la Budapesta, pe cât-va timp, îndată după ce se va deschide dieta în Septemvre — ḍic foile ungurescĭ.

—o—

Deputat bătut. La gara dela Szentes, fisolgăbirĕul Mátéffy Kálmán se întélnise într'o ḍi cu deputatul dietal Sima Ferencz, pe care, de bucuriă, că l'a întélnit, începuse a-l îmbláți cu băța, până ce l'a făcut tot vĕnat. „Patrioții" au ajuns apoi la judecată și fisolgăbirĕul Mátéffy a fost osĕndit din partea judecătoriei de cerc din Szentes la 450 fl. pedépsă pentru spargerea capului și alțĭ 10 fl. pentru ruperea hainelor.

—o—

O isbândă a grâului românesc-ameliorat. Cetim în „Gazeta Săteanului": „Se scie, că cea mai bună și autorisată clasificațiă a grâului din lume e a d-lui Henri L. de Vilmorin, unul din cei mai marĭ agronomĭ din lume. Până acum nicĭ o varietate de grâu român nu se vedea figurând în marea carte „Cele mai bune grâne". Acéstă regretabilă lipsă o vedem, în parte, împlinită, căcĭ în ediția pentru 1895 a clasificațiunei grânelor, ce primim acum, găsim, că d-l Vilmorin 'și-a împlinit făgăduiala, ce ni-a dat în 1893, de-a face loc, după studii amĕnunțite, în culturele și clasificațiile sale grâului românesc, ce 'i l'a trimes d-l C. C. Datculescu, spre încercare. In adevĕr, în secțiunea 28 a grânelor albe la spic, cu musteță, turtit, cu epiletele largĭ, espasate și bobul colorat, găsim la aliniatul 4, ce cuprinde grânele cu „spicul mai lung, cu epiletele lungĭ", trecut: *„Grâul românesc îmbunătăḍit-Datculescu"*. Mulțumim d-lui H. L. de Vilmorin, pentru atențiunea dată grâului românesc pentru a-l cultiva, studia și recomanda, căcĭ va fi cu putință sĕ ajungem a furnisa strĕinătăței *grâne de sĕmĕnță*, cum am furnisat pentru hrană. Acésta se va datora în prima liniă propagandei, ce ni a făcut'o marele agronom Vilmorin! Grâul românesc-ameliorat e de o mare puritate, greu și frumos la bob. Nu e întrecut de altul până acum, ca rodniciă și rusticitate. Doritorii de a avea acéstă varietate, care adĭ se cultivă pe o scară întinsă la Slobozia-Galbenu, *sĕ se înscrie de acum* până se găsesce și se vinde cu același preț ca grânele pentru esport".

—o—

Scólă, care maghiariséză. „Magyar Hirlap" spune, că scóla civilă din Iglo, cercetată de elevĭ *slovacĭ și germanĭ*, face bune servicii de maghiarisare. Elevii, ḍice numita fóiă, au dat rĕspunsurĭ *minunate* din limba maghiară și vorbesc acéstă limbă, ca și când ar fi născuțĭ ungurĭ. — Bieții copii, cum îi maghiariséză cu ghiotura.

—o—

Directorilor postalĭ, la cererea unei societățĭ de asigurare, ministrul unguresc de comerciu li-a dat voiă de-a puté ocupa și alte slujbe, ca agențĭ ai cutăror societățĭ de asigurare, orĭ ai altor institutiunĭ private de binefacere și folositóre, fiind însĕ datorĭ sĕ facă arătare despre acésta la mai marii lor.

—o—

Rĕscóla din Macedonia. Privitor la rĕscóla din Macedonia, o telegramă din *Sofia* aduce următórea scire: Poporațiunea de aicĭ urmăresce cu mare încordare cele ce se petrec în Macedonia. In urma agitațiunilor comitetului macedonén, s'au aflat *500 voluntarĭ* din tinerimea bulgară, carĭ au plecat deja spre ajutorul rĕsculaților. Se crede însĕ, că guvernul le va opri trecerea graniței. Guvernul își cunósce misiunea lui grea, și va lua mĕsurile de lipsă. Palatul principelui este încă odată așa de bine păḍit de miliția.

Deputațiă bulgară la Petersburg. Din Sofia se telegrafiază, că deputațiunea bulgară, care merge la Petersburg pentru a pune o cunună pe mormĕntul Țarului Alexandru III, a plecat alaltăerĭ diminéța prin Viena în Rusia. In deputațiune fac parte: metropolitul Clement din Tirnovo, archimandritul Wassili, președintele Sobraniei (dietei) bulgare Todorov, deputatul și primarul din Sofia Dr. Mollov, apoi deputații Dr. Mintsovils, Wazov, Nabetkov și Gesro.

—o—

Bătaiă între muncitorĭ italienĭ și francesĭ. O scire din Aigues-Mortes spune, că între muncitorii italienĭ și francesĭ a isbucnit cértă și apoi bătaiă, în urma căreia lucrările în mine au fost întrerupte. Spiritele între muncitorĭ sunt fórte iritate.

Esamene la sate.

Sudriaș-Jupanĭ, 7 Iunie v. 1895.

„Voi sunteți lumina lumei românescĭ, voi sunteți cetatea, pe care eu o am zidit pe vĕrful muntelui pentru poporul român, cetate, care nu se póte ascunde dinaintea privitorilor."

Acestea sunt cuvintele fostului protopresbiter al tractului Sibiiu, Simeon Popescu rostite cu ocasiunea adunării generale a reuniunei învĕțătorilor din districtul Sibiiului ținută în Săliște în tómna anului 1885.

Aceste cuvinte, fără a mĕ gândi la ele, mĭ-au venit în minte acum, cu ocasiunea esamenului dela școla nóstră din Sudriaș-Jupanĭ. Mult se cuprinde în aceste cuvinte, și mult bine s'ar puté aduce poporului nostru, décă înțelesul acestora baremĭ în parte s'ar puté realisa de cătră aceia, la adresa cărora ele sună.

Durere însĕ, că nu toțĭ învĕțătorii le înțeleg și nicĭ își dau silința a-le înțelege, cĭ sunt și de aceia, carĭ habar n'au, — și aceștia sunt, carĭ consideră înalta chemare de învĕțător numai ca un mijloc de traiŭ al vieții, — carĭ nu'șĭ împlinesc cu scumpĕtate datorința lor; carĭ în loc sĕ-'șĭ mai adaugă ceva cătră cunoscințele câștigate în institut prin studiu și cetirea continuă de opurĭ pedagogice, uită și puținul acela cât au învĕțat, și apoi nesciind cé sĕ se facă și încătrău sĕ apuce, órbecă în întunerec, făcĕnd la esperiențe pe contul elevilor. Cu un ast-fel de învĕțător nimenea nu va fi mulțămit, — nicĭ chiar el cu sine. Poporu'l va privi de o sarcină, care apasă greu asupra lui, ér copiii ca pe un dușman și torturător al lor. La un ast-fel de luminător se nimeresce ḍicala strĕbunilor noștri: „Quem dii odere pedagogum fecere".

Nu-i vorbă, nu e ușor a fi un bun învĕțător, — când te gândescĭ mai de-aprópe la sarcina cea grea, pe care o primesc

---

mai mângăiă cu nicĭ un preț. Scia ea, biet, bine de ce... Căcĭ se sĭ sfîrșise!

— Sandule! ḍise ea, Sandule! Mie mĭ-a fost sórta sĕ fiu nenorocită, la ce mĕ mai iubișĭ?....

— A cui fată era? întrebă bĕtrânul.

— Nu sciu, că nu vorbea nicĭ-odată de tată-sĕu; era la ocnă de mult și nu-i sciu numele. O fi aicĭ și el!

— O fi, ḍise bĕtrânul încet. Și urmă: Frumósă-i Neaga?

— Oh! strigă Sandu, — și ochii îi străluciră prin întuneric, — e așa de frumósă, încât se ține sórele după ea, ca sĕ o vadă. Are nisce ochĭ așa de marĭ și așa plinĭ de jale, de par' că ar fi ochĭ de căprióră, când o atinge de mórte glonțul vĕnătorului; pĕrul îi e ca penele corbilor, și buzele rumene ca mărgeanul, ér dinții albĭ ca laptele, și trupul așa de mlădios, încât par' că ar fi trasă printr'un inel; și când umblă legănându-se așa nițel, par' că ar fi o împĕrătésă, urciorul de pe capul ei parc'ar fi o coróna, și când dă cuiva de bĕut, îi face apa bine, ca cum îi face pămĕntului roua d'intâi după uscăciune. Când rîde, trebue sĕ rîḍĭ cu ea, dér nu rîde des, și de acum nu o sĕ mai rîḍă nicĭodată.

Flăcăul își șterse cu mâneca picăturile calde de lacrimĭ, carĭ îi curgeau din ochĭ. Pe urmă bătu din picior de îi zăngăni lanțul. Atuncĭ își aduse aminte unde era, se uită la picióre, și era cât p'aci sĕ-l dobóre ér desnădejdea, décă nu-l întreba bĕtrânul;

— Multe ocărĭ o fi îndurat biata Neaga din pricina tătâne-sĕu?

— Mai bine sĕ n'ai copii, când e sĕ ajungĭ în ocnă, ḍise Sandu.

Și se uită țintă înainte-i, dus pe gânduri.

Atuncĭ veni un păzitor, îi dete un ciocan, o lampă, și îi porunci, sĕ mérgă cu el la nisce bolovanĭ de sare, unde mai erau o mulțime de necunoscuțĭ, carĭ se uitau la el cu nepăsare. Ridică ciocanul și începu se dea în sare, ca cei-lalțĭ, când de-odată sĕ făcu lumină în ocnă. Cete sute de luminărĭ se aprinseră, căcĭ era vorba sĕ vie Do[illegible] cel nou al țĕrii. Se făcu o m[illegible]e mare printre ocnașĭ, mișcare plină de așteptare, de nădejde, de frică,—pe care l'o ierta? căruia 'i-o da drumul?

Se vede, că umbrele tot mai aveau sânge prin vine. In sfîrșit intră Domnul cu tînĕra și frumósa-i Dómnă, îmbrăcată cu manta lungă și cu vĕl alb. Vorbia cu ea încet, căcĭ tremura ușor și se uita în juru'i cu ochĭ speriațĭ. Curênd ochii 'i se umplură de lacrimĭ, când îi înconjurară tóte ființele cu fețele galbine și le căḍură în genunchĭ câțĭ-va, împreunându-șĭ mânele cu gesturĭ mute, alții rugându-se tare sĕ le dea iertare și libertate. Tremura din tot trupul, dér dulcele'i zîmbet trecù ca o salutare cerescă, ca o suflare a libertăței prin iad. Coborîse întristată sutele de trepte.

— Și ómenii ăștia nu mai ies nicĭodată la lumină? întrebă.

Ea vedea colo numai nisce ómenĭ nenorocițĭ și se ruga încet de soțul ei sĕ-'i erte. „Décă ar fi după tine", ḍise el zimbind, „atuncĭ s'ar deschide tóte închisorile, n'ar mai fi lanțurĭ... Décă n'ar mai fi nicĭ criminalĭ bine ar fi, dér...."

Visita domnéscă se isprăvise; repede stinseră luminările, și ocna se cufundă érășĭ în nópte adâncă și desnădejde. Dér étă, că intră un funcționar, chemă pe ocnașĭ în jurul șĕu și le spuse: că unuia pedépsa pe viĕță i-se schimbase în douĕ-ḍecĭ și cincĭ de anĭ; altuia dela douĕ-ḍecĭ și cincĭ de anĭ 'i-o scăḍuse la douĕ-ḍecĭ; altuia îi lăsase numai ḍece, altuia ér numai șépte, ast-fel că fiă-căruia i-se făcù o părticică de mângăiere. La patru inșĭ le căḍură lanțurile de tot.

— Ion, Stan, Tănase, Vlad, voi sunteți iertațĭ!

Tăcuțĭ și serioșĭ ascultară cei patru inșĭ cuvêntul de libertate.

Bĕtrânul de adineaorĭ se duse la Sandu:

— M'a iertat, ḍise el. Mĕ chiamă Vlad și mĕ duc la Neaga, căcĭ eu sunt tatăl ei!

— Dumnéta eștĭ tatăl ei! Atuncĭ spune-i — spune-i... nu, nu'i mai spune, că m'ai vĕḍut! Póte, că nu scie unde sunt! Las'o sĕ mĕ uite, că eu am murit!

— Eu am scăpat și ai sĕ scapĭ și tu, ḍise bĕtrânul. Sandu se uită la el:

— Da, când oiŭ îmbĕtrâni și când Neaga mĕ va fi uitat de mult.

— Décă'i din sângele meu, nu uită. Rĕmâĭ cu bine, și nu te lăsa pradă desnădejdei.

asupra lor aceia, carĭ se fac învĕţătorii poporului, — căcĭ dela aceea, cum îşĭ vor împlini chiămarea lor, atêrnă viitorul, binele şi fericirea poporului, a cărui sórte e încredinţată în mânile lor. Tocmai de aceea, fericit se va simţi învĕţătorul, care cu consciinţa liniştită va puté sĕ dică la sfîrşitul fiă-cărui an şcolastic: „Mĭ-am împlinit tot-déuna datorinţa mea“; şi la din contră, greu trebue sĕ-l mustre consciinţa pe acela, care nu şi-o împlinesce.

Pare-că asupra şcólei nóstre este un blăstĕm dela Dumnedeu pentru cine scie ce, căcĭ noi avuserăm parte tot de astfel de învĕţătorĭ, carĭ n'arată nicĭ un zel pentru binele, viitorul şi fericirea poporului nostru. Aşa a fost în trecut cu învĕţătorul în pensiune, — aşa-i astădĭ cu actualul învĕţător *Trifon Lugojan*, al cărui esamen, ţinut în 2 Iunie v. sub conducerea P. On. D-n protopresbiter, ca inspector tractual, asistat de comisarul de esamene, precum şi de mai multă inteligenţă din loc şi jur, — a avut un resultat, care numai cinste nu póte sĕ-i aducă. Din 45—50 de elevĭ, carĭ au cercetat şcóla regulat pe timpul substituirei prin preotul Dimitrie Tătar, abia s'au presentat la esamen 18 inşĭ (14 elevĭ şi 4 eleve.) Şi că s'a cercetat aşa rĕu şcóla, causa este însu-şĭ el, că n'a ţinut órele regulat şi deplin, că n'a ţinut sémă de planul de învĕţămênt, că nepreparându-se în scris, n'a fost în stare sĕ ocupe fiă-care despărţămênt, — ér lecţiunile, mărginindu-se pe lângă manual, au fost secĭ, neinteresante şi fără vieţă, — ceea ce a produs în elevĭ disgust şi mai în urmă părăsirea şcólei la o parte din ei.

Dér greşéla cea mai mare, ce a făcut'o, care nu i-se póte nicĭ scusa nicĭ ierta, este, că fiind substituit în locul preotului Dimitrie Tătar, care şĭ-a ţinut de datorinţă a face un conspect despre tot materialul propus din fiă-care obiect cu fiă-care despărţĕmênt, a dat la o parte acest conspect, ba a făcut la urmă şi o observare, care denotă din destul nematuritatea şi copilăria lui.

Insĕ pentru acésta a fost aspru dojenit din partea prea On. D-n protopresbiter şi în faţa tuturor.

Esamenul s'a început după recitarea în cor a rugăciunei „Impĕrate ceresc“ din partea elevilor, după care a urmat esaminarea, mai întâi din religiune şi apoi din celelalte obiecte de învĕţămênt. Cu cei din anul întâiu şi al doilea s'au esaminat rugăciunile, ér cu ceia-lalţĭ din istoria biblică despre Iosif, Moise, Ioan Botezătorul şi nascerea lui Is. Christos. Din istoria biblică esamina, avênd manualul deschis şi uitându-se în el.

Recitarea rugăciunilor s'a făcut aşa, ca şi când elevii ar fi învĕţat rugăciunile nu dela învĕţător, ci dela părinţii lor Aşa d. e. în rugăciunea „Tatăl nostru“ în loc de: „Vie împĕrăţia ta, fie voia ta“ s'a dis: „Fie împĕrăţia ta, fie în voia ta“. In loc de: „precum şi noi ertăm pĕcătoşilor noştri“, — s'a dis: „precum şi noi sĕ ertăm pe pĕcătoşii noştri“. Ce se atinge de istoria biblică, ea s'a făcut aşa, ca şi când ar fi fost vorba de istoria poporului jidovesc, ér nu ca sĕ se producă în elevĭ simţĕminte religióse. Nicĭ o învĕţătură morală n'a scos şi nicĭ o aplicare la elevĭ nu s'a făcut.

Din limba maternă s'au cetit unele bucăţĭ de cetire. Intrégă esplicarea piesei s'a mărginit la recitarea cuprinsului cu cuvintele din carte. Alte esercițiĭ, precum ortografice, stilistice şi gramaticale nicĭ poveste.

Şi mai rĕu a mers din comput. Computul este un obiect de cea mai mare însemnătate după religiune. Pe el trebuia sĕ pună pond mai cu sémă în timpul acesta al materialismului, când lupta pentru esistenţă e mai înfocată. Dér dênsul nu şi-a prea spart capul atâta, judecând după întrebărĭ şi rĕspunsurĭ. Le punea astfel de întrebărĭ, carĭ în vieţa de tóte dilele nicĭ când nu pot sĕ-i vină înainte în loc ca sĕ întrebe pe copii din sfera de vieţă a părinţilor lor. După-ce întrébă pe un începĕtor cât face 4 + 5, elevul rĕspunde că 9. Pentru-ce? motivul? Dér mijlocul prin care putea sĕ-i arete, adecă maşina de comput, a fost scos'o afară, ca pe un lucru netrebnic. Altuia, care abia scia computa cu numerii 100, îi dă un esemplu de adunare cu întregĭ şi decimale, — firesce n'a putut nicĭ cum sĕ o facă. Şi încă un esemplu cu numerii secĭ, pentru-ce a şi fost făcut atent din partea presidiului, ca sĕ îmbrace tema prin esemple practice.

S'a mai esaminat din limba maghiară cu care se vede tréba s'a trudit à conto celor-lalte obiecte, ca d. e. istoria şi geografia, istoria naturală, gramatica şi fisica, carĭ nu s'au propus de loc. Am vĕdut, că elevii sciau sĕ cetéscă. D'asemenea nicĭ cântările — nicĭ cele bisericescĭ, nicĭ cele naţionale — nu s'au propus.

Esamenul s'a încheiat prin câte-va cuvinte bine simţite, adresate din partea presidiului elevilor, — punêndu-le la inimă folósele şi însemnătatea învĕţăturii, ér după dimiterea lor, prin pilde şi asemĕnărĭ arată, cum trebue sĕ fiă şi sĕ se pórte un învĕţător, pentru-ca sĕ corĕspundă pe deplin sublimei sale chiămărĭ. Arată mai departe, că închipuirea şi semidocţia au urmările cele mai rele pentru fiă-care om — mai cu sémă faţă de aceia, carĭ sunt la începutul carierii lor; laudă modestia, ca pe una dintre cele mai înalte virtuţĭ.

Aşa a decurs esamenul dela şcóla nóstră.

X.

Vaidasig, Maiu 1895.

In 31 Maiu st. v. s'a ţinut esamenul public în comuna nóstră Vaidasig (protopresbiteratul Turdei). Ca comisar presidial a fost P. O. D. Petru Roşca, proto-presbiter. Afară de membrii comitetului parochial, dintre poporenĭ n'au prea luat parte la esamen, din causă, că era Mercurĭ, în di de lucru.

Deşi dela Pascĭ încóce copiiĭ au cercetat neregulat şcóla, învĕţătorul *Paul Stanciu* a făcut totuşĭ un progres mulţămitor, aşa încât pe toţĭ ne-a pus în uimire, încă chiar dela început, prin cântarea „Impĕrate ceresc“, esecutată de copii şi copile în douĕ vocĭ.

Esamenul s'a început la 8 óre diminéţa şi a durat până la 12. S'au esaminat din tóte obiectele de învĕţămênt; rĕspunsurile au fost precise şi chiar surprindĕtóre din partea elevilor. Intreg publicul ascultător rĕmase mişcat de frumosul progres dovedit.

S'au esaminat 30 elevĭ, carĭ toţĭ erau îmbrăcaţĭ în haine de sĕrbătóre şi cu feţele vesele. S'a făcut bun progres cu desp. I, II, III, dér apoi cu deosebire cu desp. IV, V, VI din gramatică, geografiă, religiă şi comput au întrecut aşteptările tuturora. Esamenul din cantul bisericesc şi naţional, cu care s'au încheiat esaminările, ni-a făcut plăcere rară şi bucuria, vĕdênd şi aicĭ un progres atât de frumos.

De încheiere a ţinut D-l proto-presbiter o vorbire fórte frumósă, îndemnând pe d-l învĕţător, ca şi în viitor sĕ lucreze cu acest zel.

Copiilor, ca îndemn la diliginţă, li-s'a împărţit un premiu de 1 fl. din partea epitropiei bisericescĭ.

Alecsa Grindean,
epitrop I.

Poporul nostru şi asigurările.

Averea şi agonisela nicĭ unei classe de ómenĭ nu este espusă la atâtea daune şi primejdii, ca a economului. De multe-orĭ sĕmĕnăturile lui, mai gata, sunt înecate de apă, de pétră séu nimicite de secetă; de multe-orĭ vitele lui se prăpădesc de bóle; de multe-orĭ casa, şura şi celelalte clădirĭ ale economului sunt distruse de focul mistuitor.

Pe când neguţătorul şi meseriaşul au averea lor mai asigurată, pe atuncĭ a economului este fórte espusă întêmplărilor, dela al căror mers atêrnă în tot-déuna prosperarea, stagnarea, séu nimicirea averei lui.

Tocmai fiind-că averea economilor noştri este aşa espusă, n'ar strica, ca ei sĕ fiă mai prevĕdĕtorĭ şi mai înţelepţĭ, căutând a-se asigura în contra elementelor nimicitóre.

Poporul nostru a fost prea dedat până acum cu aceea, ce i-a rênduit sórtea, care de cele mai multe-orĭ aşa a fost de nemilósă faţă de el, încât nu i-a lăsat decât ţipete şi vaete. Cine n'o crede acésta, mérgă după un foc mai mare la faţa locului şi se va convinge, că adevĕrul vorbim.

Scenele mişcătóre, ce se produc în urma focurilor mai marĭ, sunt în stare sĕ înmóie şi inimile cele mai împetrite; ele au şi dat un îndemn puternic la înfiinţarea băncilor de asigurare.

Dér poporul nostru dela început nu a fost prea aplecat spre asigurărĭ, şi acésta din mai multe consideraţiunĭ. De o parte vĕdênd, că băncile de asigurare sunt mai tot în mânĭ streine, de altă parte socotind, că plătind el şi următorii lui regulat câte-va decenii ratele la banca de asigurare şi neîntêmplându-i-se nicĭ o daună, el numai se sĕrăcesce pe sine, recumpărând obiectele asigurate şi îmbogăţind banca.

S'au mai întêmplat apoi şi casurĭ de acelea, că agenţĭ de asigurare, cutreerând satele, au încassat sume marĭ de banĭ de pe la popor, pe carĭ nu le-au administrat băncilor respective, ci au luat'o la sănĕtósa cu ele, lăsând pe ómenĭ cu buzele umflate; séu că nu spuneau condiţiunile de asigurare drept, şi când ómenilor le veneau poliţele (contractele) se pomeneau numai, că au fost duşĭ pe ghiaţă, avênd sĕ plătéscă sume cu mult mai marĭ, de cum s'au fost tocmit cu agenţii de asigurare; séu că după incendiurĭ, sub un pretext séu altul, nu li-se solveau sumele asigurate întregĭ.

Am mai puté continua, arătând şi alte nedreptăţĭ şi înşelătorii, ce a suferit poporul nostru cu asigurările, cum de pildă au fost citaţĭ pe la judecătorii, condamnaţĭ la pedepse însemnate şi mai pe urmă chiar esecuaţĭ. Acestea tóte au făcut, ca el sĕ fiă gata mai bucuros sĕ sufere o daună elementară, decât o daună şi nedreptate făcută de ómenĭ.

Apoi se scie, că afară de darea erarială, poporul nostru trebue sĕ mai plătéscă o sumedeniă de aruncurĭ pentru comună, drum, comitat, scólă, biserică şi altele, aşa încât pe lângă tótă încordarea puterilor sale materiale, el nu mai e în stare a plăti şi pentru asigurare, unde nu este silit şi esecuat, ca la celelalte aruncurĭ.

Sĕ nu se crédă, că dóră am fi contra asigurărilor. Acestea sunt, în adevĕr, cele mai bune şi salutare însoţirĭ, pentru ca cel asigurat „sĕ se pótă culca liniştit“, după cum se dice. Şi e rĕu, decă chiar şi aceia, cărora le dă mâna, nu s'ar asigura.

Asigurările sunt mai de multe

Cei patru liberaţĭ se îndreptară spre eşire şi periră repede în întunecime din faţa privirilor pismaşe, carĭ îi urmăreau.

In sat, d'asupra iadului grozav, era numai lumină şi sóre; cununĭ şi ghirlanlande impodobeau casele şi stradele pitorescĭ. Colo în mijlocul horei, care se tot mărea, se audeau viorile, cobzele, ţimbalele lăutarilor ţiganĭ, carĭ nu mai aveau o clipă de odihnă; printre ele se audea flueratul ascuţit al naiului, şi rĕsuna bătaia din picióre a flăcăilor, ale căror cămăşĭ, albe ca pomii înfloriţĭ şi bogat cusute, luceau peste pantalonii cei albĭ. Pălăriile lor erau pline cu florĭ; la cingĕtorĭ le atârnau basmale cusute cu culorĭ, şi ei strigau şi chefuiau şi săreau pe când fetele, pe carĭ le ţineau de mânĭ, jucau cât se póte de frumos şi de liniştit, par'că alunecau peste iérbă, fără ca sĕ'şĭ misce piciórele. Şi cămăşile şi fustele lor erau bogat cusute cu roşu şi negru, şi sclipeau de fluturĭ aurii. Códele le erau împletite cu florĭ, şi nevestele carĭ erau îmbrobodite cu marame lungĭ subţirĭ, avéu cel puţin o garófă la ureche. Femeile române sunt fórte îndemânatece la cusut şi la ţesut, şi horele lor sunt o frumseţe rară. Une-orĭ se audeau strigătele jucătorilor, carĭ duceau hora, şi cărora cei-lalţĭ le rĕspundeau, orĭ ţiganul îşĭ cânta viórei plimbându-se prin mijlocul horii, par'că urma şi el jocul, ca sĕ-'l întărîte mai mult. Cântăreţii erau neobosiţĭ, şi când isprăveau cu hora, începeau chindia, brîul, ca la bréza, sultănica, şi cum le mai dice la tóte jocurile lor frumóse. Jucătorii înfierbântaţĭ se duceau şi veneau dela puţ, ca sĕ'şĭ mai ude gura, şi din pridvorul unei case, pe care erau atârnate coróne, priveau Domnul şi Dómna cu garda lor. In amestecătura aceea de tóte culorile, Dómnei nu'i perise din ochĭ întristarea adêncă, ce o cuprinsese când vĕduse ocna.

In sfîrşit hora se sparse, şi în mijlocul ei fură aduşĭ cei patru ocnaşĭ, carĭ veneau sĕ mulţumescă Domnului, că îi iertase.

Bieţii ómenĭ galbenĭ, par'că eşiau din mormênt, aşa erau de streinĭ în lumea cea veselă, aşa erau de serioşĭ. Unul sta nemişcat şi-şĭ întorcea capul după sunet, orbise. Dómna făcu darurĭ ómenilor şi îi întrebă cu glas blând, decă aveau mult până acasă?

— Numai aşa de puţinĭ ai iertat? întrebă ea încet pe soţul sĕu.

— Altădată mai iert şi pe alţii, rĕspunse el tot încet.

Domnul purta un vestmênt lung de mătase şi mijlocul îi era încins cu un şal minunat; pe cap avea işlic, adecă o căciulă mare de blană. Barba lui bine îngrijită îi acoperea peptul. Era măreţ la umblet şi zimbea rar.

Dómna avea pe ea o manta lungă de mătase verde, cusută cu aur şi cu samur pe margine; de-asupra cădea un vĕl de mătase subţire, ca ţesătura de păianjin. In palatul ei avea femei, carĭ torceau şi ţeseau fórte frumos, şi chiar ţesăturile de lână erau fórte subţirĭ şi nu se stricau lesne. Ea admiră cămăşile ţĕrancelor şi sălbile de aur dela gâtul lor, şi dărui multora banĭ noi sĕ'şĭ facă salbe.

Când se mai rĕcori spre séră, veniră trăsurile cu câte opt şi chiar doi-spre-dece cai înaintaşĭ; pentru fiă-care patru cai era câte un surugiu, cu mintean bogat cusut şi cu mânecĭ albe, ce fâlfăiau, cu brîurĭ late şi cu panglicĭ lungĭ la pălării. Invêrtiră bicele lungĭ pe de-asupra capetelor şi plecară în gona mare, plesnind şi strigând. Curênd tóte periră în norĭ de praf.

Departe de ocne era un sat frumos de munte, înfundat în arşiţa sórelui, care apunea. Un om sta singur pe dél, rădimat de toiag, şi se uita în vale, par'că căuta printre stâlpii prispelor fiă-cărei case vre-o fiinţă cunoscută. Dér nu se întorsese încă nimenĭ dela câmp. Nu trecù mult şi se audiră departe clopotele vacilor, şi fetele şi băeţii veneau singurĭ séu câte mai mulţĭ, vorbind şi rîdênd, pe urmă veneau femeile torcênd şi cu copiiĭ în braţe, pe cap şi la spinare. Bărbaţii veneau mai încet, cu unelte grele pe umerĭ, şi fumau.

Peste puţin fumurĭ subţirĭ, albastre eşiră din coşurile caselor: femeile pregăteau de mâncarea de séra, pe când bărbaţii mai stau prin prejur de prispe şi vorbeau. Pe urmă eşiră de prin case fetele cu urcióre colorate şi cu doniţe pe umere, şi se duseră sĕ scótă apă dela puţ. Flăcăii se apropiau şi se rugau sĕ le dea şi lor câte o înghiţitură, şi pe icĭ pe colo le strecura câte-o glumă. Nebăgat în sémă de nimenĭ, sta mereu nemişcat omul de pe dél şi se uita spre sat.

— Veniţĭ încóce! strigă una din fete. Vĕdui ceva în apă!

Şi se uità în puţ rĕdênd cu şiretenie.

ferurĭ: contra focului, grindinei, vieţii, primejdiei (bólei), pentru un anumit şir de anĭ, şi altele, pentru carĭ cei cu dare de mână se pot folosi amĕsurat stărei lor materiale.

Când e, ca cine-va sĕ se asigureze, sĕ caute tot-déuna după banca, care e mai solidă şi tot-odată mai aprópe de el, ca sĕ se mai pótă informa din când în când, că cum plătesce la cas de pagubă, şi că merge ea înainte séu dă îndĕrĕt.

Póte că multele nedreptăţĭ şi daune, ce a suferit poporul pretutindinea, le-a avut înainte şi Curia din Budapesta, când în anul 1894 sub Nr. 316 a adus hotărîrea, prin care asiguratul este obligat a plăti numai rata primă de asigurare, când adecă i-se dă la mână poliţa, în care se cuprind tot-odată şi condiţiunile de asigurare. Una din aceste condiţiunĭ dice, că banca nu este obligată a plăti dauna făcută de foc, décă ratele nu s'au solvit la timp, prin urmare nicĭ asiguratul nu póte fi silit a plăti ratele, şi poliţa se privesce de amêndouĕ părţile ca nimicită.

Aşa-déră, după hotărîrea de mai sus, décă a trecut un an dela data asigurării, poţĭ sĕ nu mai plătescĭ ratele, respective sĕ-ţĭ scoţĭ cambiile căcĭ banca nu te mai póte sili, precum nicĭ tu nu poţĭ cere despăgubire, la cas sĕ ţi-se întêmple daună, décă n'ai plătit la timp.

De-altmintrelea ar trebui sĕ se asigure poporul nostru prin clădirĭ mai solide de pétră şi cărămidă, şi prin alte însoţirĭ obştescĭ, la carĭ banii plătiţĭ, şi décă n'ai daună, nu sunt perduţĭ pentru vecie, ci mai curênd séu mai târdiu se pot întórce érăşĭ cum-va spre binele şi folosul tĕu propriu.

Astfel de însoţirĭ s'ar puté înfiinţa în fiă-care comună, la carĭ sĕ fiă obligaţĭ apoi toţĭ locuitorii a contribui după starea lor materială, avênd a fi despăgubiţĭ la cas de daună prin foc séu bóle de vite, tot în aceeaşĭ mĕsură, după cum au şi plătit.

Sĕ nu mai aşteptăm, ca tot alţii sĕ facă cele bune şi de folos, ci sĕ mai încercăm a face şi noi câte-ceva. — „Ajută-ţĭ, şi Dumnedeu îţĭ va ajuta," dice un proverb, la care ar trebui sĕ ne cugetăm şi noi mai adese orĭ.

I. G.

Adunare învĕţătoréscă.

Inand, 28 Iunie n. 1895.

Reuniunea învĕţătorilor românĭ gr. or. din tractul *Tinca* şi-a ţinut adunarea în şcóla română gr. or. din comuna Janosda la 8 (20) Iunie n. c. Decursul ei îl reasumez în următórele:

1) După invocarea duhului sânt, la care a luat parte M. O. D-n Nestor Porumb, adm. prot., asistat de preoţii: Iosif Nagy, Georgiu Blaga şi Eutimiu Blaga, ér la finea serviţiului divin M. O. D-n administrator protop. a salutat adunarea prin-tr'un frumos discurs, toţĭ membrii de faţă s'au dus în sala de învĕţămênt, unde prin preşedintele reuniunei au fost salutaţĭ, declarând adunarea de deschisă.

2) S'a constatat presenţa membrilor, carĭ cu esceptiunea a 2—3, au fost de faţă toţĭ.

3) A urmat raportul comitetului despre starea cassei, şi a bibliotecei, din care resultă: că reuniunea posede un fond de 104 fl. banĭ disponibilĭ şi 17 fl. în restanţe; biblioteca în present nu posede nicĭ un op, de óre-ce opurile, ce s'au cerut de bibliotecar, nu se află, séu sunt oprite; de aceea adunarea a autorisat pe M. O. D-n administrator protopopesc sĕ procure opurĭ sciinţifice-didactice în preţ de 20 fl.

4) S'au ţinut prelegerĭ practice prin învĕţătorii: *Mihai Haşaş* din limba maternă, *T. Roşu* din esercitiile intuitive şi *V. Străuţ* din istoria patriei. Aceste prelegerĭ, după observaţiunile făcute din partea membrilor: Ioan Costa, Pavel Pop şi preotul Georgiu Blaga, s'au primit cu plăcere.

5) A urmat cetirea disertaţiunilor din partea membrilor: Ioan *Costa*, Mihai *Haşaş* şi T. *Roşu* şi anume: I. Costa a disertat despre „primele şcóle creştine", M. Haşaş despre „educaţiune", şi T. Roşu a disertat asupra temei: „Ce póte învĕţătorul forma din copil", — carĭ au fost ascultate cu viu interes şi fórte viu aplaudate.

6) Adunarea a hotărît, ca în viitor şedinţa reuniunei de primăvĕră sĕ se ţină într'o comună, de-odată cu ţinerea esamenului cu şcolarii.

Nu pot a nu esprima mulţămită on. d-nĭ preoţĭ şi anume: Ioan Costa din loc, Iosif Nagy din Roit, E. Blaga din Tulca şi George Blaga din Homorog, carĭ au bine voit a ne onora cu presenţa; şi în desclinit M. O. D-n Nestor Porumb adm. prot. şi preot în Tulca, care, şi înainte de a ocupa acest oficiu, la tóte ocasiunile a arătat şi arată interes şi abnegaţiune faţă de cestiunile bisericescĭ şi şcolare. Dorim din tótă inima, ca duhul sfânt sĕ se pogóre asupra D-sale, ajutându-i a conduce definitiv acest tract, vĕduvit aprópe de doi anĭ.

Ioan Costa,
v.-preş. reuniunei.

Apel.

cătră foştii membri ai societăţei academice „România Jună".

Adresăm rugarea cătră toţi foştii domnĭ membri ai societăţei academice social literare „*România Jună*", sĕ bine-voéscă a *ne trimite cât mai curênd adresele D-lor* pentru de a-i puté informa despre tóte disposiţiunile, ce le-am luat şi le vom lua pentru sĕrbarea iubileului de 25 de anĭ ai esistenţei sale.

Adresa: Viena IX/2 Lazarett gasse Nr. 26.

Pentru comitet.

Stud. tech. **T. Popovicĭ**, secretar. — Stud. med. **A. Fodor-Creţulescu**, preşedinte.

ECONOMIA.

Secerişul în anul acesta.

După informaţiunile adunate dela 940 economĭ din diferite părţĭ ale ţerei, speranţele, ce le putem avé în secerişul din acest an, se presentă în următorul chip:

Sĕmĕnăturile de tómnă în tótă ţéra sunt slabe de tot, abia décă vor da icĭ şi colo un seceriş mai slab decât de mijloc. Mai peste tot locul ele au fost sĕmĕnate târdiu, din care causă mai ales sĕcara, care nu apucase sĕ-şĭ facă din tómnă tufe, a suferit fórte mult. Grâul, din contră, nu s'a putut desvolta la timp din causa prea târdiei desprimăvĕrărĭ. La acésta s'au mai adaus multele vijelii, ploi torenţiale, ba chiar şi rupturĭ de norĭ din dilele din urmă, carĭ în multe locurĭ au oborît holdele, pricinuind multe pagube.

Sĕmĕnăturile de primăvéră, din causa iernei lungĭ, în tot locul s'au sĕmĕnat târdiu şi ast-fel s'au şi desvoltat târdiu; orzul mai cu sémă a suferit mult, ovĕsul mai puţin. Peste tot luat însĕ, nicĭ una dintre spicósele de primăvéră nu promite un seceriş nicĭ măcar mijlociu, ba orzul va da un seceriş mult mai slab, decât de mijloc. Cucuruzul însĕ, deşi sĕmĕnat târdiu, în urma ploilor s'a desvoltat frumos şi promite recoltă bună, mai ales décă va urma după acésta un timp călduros favorabil.

Sfeclele de zahar şi cele de nutreţ în multe locurĭ au trebuit sĕ fiă a doua-óră sĕmĕnate; promit o recoltă mijlocie. Cartofii promit o recoltă mijlocie bună. Nutreţ peste tot are sĕ fiă mult, deşi din causa ploilor multe şi marĭ a fost în multe locurĭ noroit.

Lipsa de muncitorĭ se simte în acest an mai mult ca altă-dată. Mult contribue la acésta faptul, că lucrătorii din Ardél emigréză cu mulţimea în România, ér Slovacii din nordul Ungariei trec în America. Inmulţirea fabricelor încă a ocupat multe braţe muncitóre, a cărora lipsă o simte acum agricultura.

Peste tot dis, secerişul acestui an are sĕ fiă la noi, după tóte probabilităţile, mai slăbuţ, ca cel din anul trecut.

In *România* se speră la un seceriş bogat în tóte privinţele, ceea ce servesce spre mare bucuriă agricultorilor, carĭ anul trecut au suferit fórte mult din causa secetei. Preţurile bucatelor încă s'au urcat, ceea ce măresce şi mai tare bucuria agricultorilor.

Seceratul, clăitul şi căratul holdelor.

Grâul, ca şi cele-lalte spicóse, până când ajunge la cócere, trece prin trei periode mai însĕmnate: perioda formărei paiului, a înfloririi şi formărei bobului, şi perioda cócerei bobului. Perioda din urmă se începe, când paiul şi-a schimbat colórea lui verde în galbină.

După înflorirea spicului, se formeză între foiţele aceluia, între pleve, o materiă zămósă, care pe încetul se tot întăresce, până când se face aşa de tare, încât abia se póte sdrobi între dinţĭ. Dér seceratul nu trebue amânat până când bonul s'a întărit aşa de tare, de-óre-ce într'un asemenea cas, s'ar puté scutura prea multe grăunţe.

Décă bónele nu sunt încă tarĭ destul, ci cevaşĭ mai moi, aşa încât se pot sdrobi uşor între dinţĭ, atuncĭ se dice, că grâul e în pârgă. De altcum se póte vedé, că nu tóte spicele se desvóltă şi se coc de-odată, ci treptat, precum au şi rĕsărit. Astfel se pot afla la început în fiă-care holdă spice cópte bine şi spice numai în pârgă.

Grâul secerat numai în pârgă, precum şi cel crescut pe locurĭ mai ridicate, pe délurĭ, este mai roşu, mai bobonat şi mai arătător, ca cel secerat mai târdiu şi crescut pe şesurĭ şi care este mai sĕc şi mai alburiu.

Grâul ar trebui secerat în decurs de o sĕptĕmână, de-óre-ce lăsându-se prea mult nesecerat, se scutură mulţime de bóne din el. De aceea s'au introdus în economiile mai marĭ, în timpul din urmă, maşinile de secerat, ca secerişul sĕ se pótă face cât mai în grabă, în decurs de câte-va dile.

Grâul e prea copt atuncĭ, când spicele încep a-se încârliga şi îndoi, ér plevele a-se desface, aşa încât se pot vedé chiar bónele. Că dintr'o ast-fel de holdă se scutură o mulţime de bóne, acésta se póte vedé de acolo, că întrând ploi mai îndelungate după seceriş, fac ca bónele cădute sĕ încolţéscă şi sĕ rĕsară, încât se póte vedé holdă verde prin miriştĭ.

Plugarii ar lucra dér tare înţelepţesce, décă s'ar sili a isprăvi cu secerişul cât mai în grabă, în decurs de o sĕptĕmână cel mult. Spre scopul acesta ar trebui înlocuită se-

---

— 'L-am vĕdut desluşit de tot; acuma sciu pe cine am sĕ iau de bărbat.

Tóte voiau sĕ vadă, şi se împingeau unele pe altele şi zimbeau; căcĭ se dice, că décă te uiţĭ mult în apă, ţi-se ivesce cel pe care ai sĕ-'l iei de bărbat peste an.

Pe când rîdeau ele, dintr'o casă mai de pe dél eşi o fată de o frumseţe rară, cu nisce ochĭ marĭ, plinĭ de o întristare nespus de adêncă. Códele'i negre luceau, şi nisce garófe împletite în ele le făceau sĕ pară şi mai negre.

Făcu o mişcare, par'că ar fi vrut sĕ se întórcă înapoi sĕ între în casă, când vĕdu fetele la puţ, dér un glas răstit dinlăuntru îi poruncĭ ceva; ea rĕmase nehotărîtă, cu urciorul în mână. Cum eşi, o şi băgară în sémă, şi bĕtrânul de pe dél, şi fetele dela puţ, care şoptiră ceva uitându-se la ea.

Fata se roşi, şi urciorul îi tremură puţin în mână. Pe urmă făcu câţi-va paşĭ hotărîţĭ în spre puţ.

Intr'o clipă o împresurară tóte: „Ei, da galbenă eştĭ, Neago! Tăcută eştĭ, Neago! Dér unde'ţĭ e odorul, Neago? Unde'ţĭ e drăguţul? Omorîtorul, ai?!"

— Dă încolo florile astea, dise alta. Şi'i smulse garófele din pĕr.

Neaga lăsă sĕ cadă urciorul şi se uită cătră cer.

— Singură, şopti dênsa, singură! Cine sĕ mĕ ajute şi pe mine?

— Eu! rĕsună un glas adênc.

Fetele se deteră îndĕrĕt speriate. In faţa Neaghii se afla Vlad, care se uita la ea de multă vreme în tăcere.

— Cine eştĭ tu? întrebă fata. Şi se uită ţintă la el, cu frică în ochĭ şi buzele jumătate deschise, par'că presimţea o nouă nenorocire.

El aşteptă cât-va şi apoi dise:

— Tatăl teu.

Din peptul ei eşi un fel de oftat, şi după-ce făcu o mişcare repede, clătină din cap cu întristare şi mânile îi cădură în jos.

— Eu n'am tată, dise dênsa.

Fetele se uitară una la alta şi se grămădiră mai aprópe.

— Nu 'ţĭ-a vorbit nicĭ-odată nimenĭ de dênsul?

Ea îşĭ plecă capul.

— Ba 'mĭ-au spus toţĭ, că ar fi la ocnă.

— Din ocnă viu.

Cuvintele acestea sunară aşa de îngrozitor, încât un fior de spaimă trecu prin céta de fete. Numai Neaga ridică ochii şi se uită la el.

— Scii tu cum îl chema pe tatăl tĕu?

— Da, Vlad.

— Vlad mĕ chiamă. Şi pe mama ta n'o chiamă Flórea şi pe fratele tĕu Radu?

Ea făcu semn, că da.

— Ei unde sunt?

— Fratele meu a plecat, nu sciu unde, a plecat în lume, că aicĭ nu'i era bine.

— Dér mama ta?

— Mama a murit; eu stau la bărbatu-sĕu de al doilea şi îi îngrijesc de copii.

— La bărbatul mamei tale stai?

— Da, la dênsul.

— De mult era măritată?

— De mult, de şése anĭ.

— E bun cu tine?

— Ba nu.

Fetele érăşĭ se împinseră una într'alta şi'şĭ luară vîrfurile basmalelor în gură şi deschiseră ochii marĭ.

— Nicĭ o vorbă bună nu'mĭ spune şi mĕ bate; mama plângea mereu şi dicea: „O! de ce m'am mai măritat! Mai bine de rĕmâneam vĕduvă". Şi aşa de mult a plâns, încât a căpătat o durere mare la inimă şi pe urmă a murit.

— Dér cine 'i-a spus, că eu aşĭ fi murit?

— Nu sciu.

— Ecă trăesc, şi décă îţĭ e rĕu, unde eştĭ, hai cu mine, sĕ umblăm până ce vom găsi un acoperiş.

— Şi chiar de nu mĭ-ai fi tată, tot aşĭ merge bucurósă cu tine, moşule.

Câte-va femei eşiseră de prin case. Ele îşĭ puseră mâna la gură, orĭ pe obrajĭ şi dădură din cap dicênd:

— Dómne! Dómne, ia te uită la ea. A înebunit! Ce ar dice biata mă-sa, décă ar vedea-o?

— Bine c'a murit.

Bĕtrânul şi fata plecară liniştiţĭ amêndoi în colo, par'că aşa se cuvenea. Nu eşiseră încă din sat, când o femeie bătu în geam la tatăl vitreg al Neaghii, care credênd, că e ea, începu:

— Vino mai iute de pune de mămăligă, afurisito, fată de nimic, soi rĕu, neam de hoţ, fată de ucigaş! Vino, că-ţĭ zdrobesc ósele!

Şi se şi repedi afară cu un lemn în mână şi roşu la faţă. Femeia dise liniştită:

— Stai, stai, nu mai ocărî şi te în-

cerea de până acum prin cósa cu greblă, care s'a dovedit a fi mai spornică, deóre-ce un cosaș, cu un legător de snopi după el, póte cosi tot atâta holdă, cât pot secera 4 până 'n șése secerătorĭ, carĭ, după cum e sciut, pe timpul secerișului sunt fórte scumpĭ, ba de multe-orĭ nicĭ așa scumpĭ nu se pot căpĕta.

Seceratul holdelor ar trebui sĕ se facă numai pe timp frumos, de óre-ce secerându-se holdele ude și legându-se snopii în starea acésta, paiele pe la legătură se mucedesc și putredesc, ba chiar și bónele din spice înmuindu-se pot sĕ încolțéscă și créscă. De aceea snopii secerațĭ pe róuă, precum și cei plinĭ de buruénă, n'ar trebui legațĭ îndată, ci mai lăsațĭ cât-va timp, ca sĕ se usce mai bine.

La secerat ar trebui îngrijit, ca snopii sĕ nu se facă tocmai prea marĭ, de-óre-ce se uscă rĕu în clăi, décă sunt buruenoșĭ; ér la clăit și încărcat umbli greu de tot cu ei; mai bunĭ sunt cei mijlocii și mai micĭ, carĭ se uscă curĕnd și poțĭ umbla mai ușor cu ei.

Clăitul snopilor ar trebui sĕ se facă tot-déuna diminéța séu peste nópte, până când adecă sunt plinĭ de rouă, ca sĕ nu se prea scuture bónele din ei. Pe fundul clăilor se caută totdéuna snopul cel mai mic, care se îndoesce pe la mijloc și ast-tel se așédă pe pămĕnt, adunându-i-se spicele de-asupra. Pe acesta se mai pun alțĭ patru cu spicele pe cel dintâi, în formă de cruce, ca sĕ se acopere spicele, ér pe cei patru se mai pun încă câte patru, așa ca claia sĕ devină de 20 snopĭ, încovăindu-se bine peste mijloc cel de-de-asupra, ca sĕ nu pótă străbate plóia și umedéla în cei-lalțĭ. Pe unele locurĭ clăile se fac de câte 28 séu 30 snopĭ, dér nu la olaltă, ci în jumĕtățĭ de câte 14 séu 15 snopĭ.

Pentru ca sĕ nu restórne vĕntul clăile, se pot înțepeni în pămĕnt nisce părușĭ ascuțițĭ, carĭ apoi țin și mai bine clăile în picióre. In țĕrile de către apus nu se face clăitul, ca pe la noi, în forma crucilor, ci în forma grămedilor de cocenĭ: se pun adecă doi snopĭ în picióre, cam plecațĭ unul spre altul, lângă carĭ se mai adaugă alțĭ 10 séu 12, ér de coperiș se încovoie alțĭ doi și se pun pe de-asupra.

Clăile de grâu séu sĕcară ar trebui mai lăsate câte-o sĕptĕmână două după secerat pe câmp, ca sĕ se usce bine și numai după aceea sĕ se care în sat. Datina acésta pe unde se ține e fórte practică, deóre-ce clăile se pot usca fórte bine, ca sĕ nu se înferbinte după aceea, când se așédă în ferdele séu stogurĭ.

Căratul holdelor e bine sĕ se facă pe timp svĕntat și frumos, provĕdĕndu-se carĕle cu scândurĭ bine încheiate de desubt și cu lese pe loitre, ca banóle cădute și sdrobite din spice, prin désa umblare încóce și încolo, când se încarcă, sĕ nu cadă pe loc séu pe drum până acasă.

Bónele și spicele rĕmase în car séu cădute jos pe timpul descărcatului se adună la un loc și se îmblătesc deosebit, séu de-odată cu celalalt grâu.

Căratul grâului, ca și al celor-lalte bucate, se face aprópe peste tot locul cu mult alaiu (tală), atârnându-se și clopote de „cióie" la grumadii vitelor, ér plugarii și soțiile lor îmbrăcându-se ca în di de sĕrbătóre, și care are de a căra mai multe dile, acela se ține mai harnic și mai fericit. Și cu drept cuvĕnt, deóre-ce căratul bucatelor este róda unui an întreg de lucru și ostenélă.

I. Georgescu.

MULTE ȘI DE TOATE.

Geografia în vremurile vechĭ.

Cum se propunea geografia pe vremea strămoșilor noștri și ce frumóse și interesante cunoscințe se propagau embrionilor candidațĭ la sciințe, putem vedea din un manual de geografie apărut la anul 1530 în Germania. In acest manual se puteau ceti și următórele nostimade:

„După confusiunea babilonică au apărut tot felul de ómenĭ prin tóte părțile pămĕntului. Așa spre pildă în India se află nisce ómenĭ, carĭ au cap de câne (căpcăunii), vorbesc lătrând, se nutresc cu carne de om și umblă îmbrăcațĭ în pei de animale. Unii au numai câte un ochiŭ d'asupra nasului pe frunte, și numai odată pe di se nutresc.

„Pe malurile rîului Ganges sunt ómenĭ, carĭ nicĭ nu mănâncă, fiind-că gura așa le este de mică, încât și bĕutura o sug numai pe țevĭ de paie; afară de acésta nicĭ nu trăesc din alt-ceva, decât din mirosul florilor și al pómelor.

„Ba în jurul isvórelor rîului Ganges locuesce un popor, care peste tot nicĭ nu are gură, — care-șĭ acopere corpul cu mușchi și trăesce esclusiv numai cu aer!...

„Se află între aceștia destui și de aceia, carĭ n'au nicĭ urechĭ, nicĭ nas, — alții éră, carĭ n'au limbă, etc.

„In Sicilia se află o rasă de ómenĭ, carĭ au nisce urechĭ atât de marĭ, încât își pot acoperi cu ele trupul întreg ca cu o manta. In Etiopia unele triburĭ sĕ tîrăie pe mânĭ și pe picióre, și trăesc și o sută de anĭ; unii au și córne, alții cioc lung, ori labe de capră; dér sunt și de aceia, carĭ au numai un picior, dér cu talpa atât de mare, că în contra arșiței sórelui se ascund cu tot trupul în umbra piciorului lor propriu.

„Pe muntele Milo locuesce un popor, care are călcâiul înainte și la fiă-care picior câte 8 degete. In Etiopia este și o rassă, care e prăjită de căldura sórelui ca cărbunele, și căreia numai în societatea animalelor uriașe (elefanțĭ), mai negre decât dênșii, 'i place sĕ trăéscă" etc. etc.

Un al învĕțat german dela care chiar și numele ne-a rĕmas însemnat în cronicile timpului, d-l Sebastian Münster, a dat la lumină în 1544 o carte pentru lățirea cunoscințelor geografice și etnografice, din care scótem un singur specimen:

„In provincia Lambal trăesc nisce animale, carĭ n'au urechĭ de fel; ér ómenii de acolo au cap de câne, dér încolo trupul li-e de om. Sunt și animale, carĭ au grumaz de cal, cap de cămilă și picióre de bou, etc. — Specia de paserĭ *Pega* tot aicĭ trăesce. Acéstă pasĕre, e ca și alte paserĭ, numai că are urechĭ de cal, ér specia de paserĭ *trogopa* are córne de berbec...".

Décă luăm în considerare, că opera acésta a ajuns în un rĕstimp mai scurt de un secol la 24 edițiunĭ și, că n'a fost scrisă pentru distracțiune, ci pentru a „instrui" în sciința geografică, apoi că nu numai în Germania și-a câștigat din acéstă „Cosmographie" sciința, ci a fost tradusă în limba latină, italiană și francesă — n'avem sĕ ne mai mirăm nicĭ de cum de bazaconiile din „Alexandria" cea scrisă cu potcóve, din care bunicele nóstre sciau sĕ ne citéscă despre Alexandru Machedon cu calul sĕu năsdrăvan Ducepal și cu rĕsbóele sale cu furnicele și căpcăunii, și mai scie sfântul cu câte jivine micĭ și marĭ.

*

Colórea cerului.

Pentru ce e albastru cerul, pe care Tyndall l'a nmit „o enigmă a naturei?"

Décă sciința n'a putut încă sĕ resolve definitiv acéstă cestiune, cel puțin a făcut un pas serios inainte.

După ce s'a dovedit, că elementele constitutive ale aerului, afară de azot, adecă oxigenul, apa transformată în vaporĭ, ozon, etc., sunt albaștri într'o grosime destul de mare, s'a mai constatat, că linia radelor directe ale sórelui, carĭ strĕbat atmosfera nóstră, e prea scurtă, pentru-ca aceste rade sĕ apară privirei nóstre în colórea viuă, pe care o vedem.

Lumina, care o vedem în tóte punctele firmamentului, e o lumină polarisată și nu directă, ceea ce ne duce la urmatórea conclusiune: radele solare, după ce ating direct suprafața pămĕntului, se reflectéză în tóte direcțiunile de către acéstă suprafață.

Ele strĕbat atmosfera întâlnind straturĭ din ce în ce mai dense, în mijlocul cărora se îndepărtéză tot mai mult de starea normală. Aceste rade ating ast-fel cele din urmă straturĭ, formând un unghiu atât de deschis, încât nu mai pot pătrunde aceste straturĭ.

Atuncĭ se produce de aceste rade fenomenul bine cunoscut al reflexiunei totale și sosesc la noi, după ce fac în atmosferă o cale mult mai considerabilă, ca radele solare directe.

Ceea ce vedem, ne vine dér din regiunile îndepărtate, printr'un adevĕrat miraj, și ne aduce ast-fel colorile tuturor straturilor străbătute.

*

La un prând.

Un general rus dĕdŭ un prând oficerilor de sub comanda sa; după prând generalul scóse din buzunar port-tabacul de aur, cu inițialele împĕratului și îl puse la disposiția învitaților sĕi. După toaste și conversație, generalul voi sĕ aprindă o a doua țigară, caută mult, dér înzadar! Port-tabacul dispăruse!?

Fiă-care oficer se vedea jenat, credĕndu, că ceilalțĭ camaradĭ îl bănuesc, în fine se decise a se esamina unul pe altul, ca sĕ se cunóscă acel ce-șĭ apropriase obiectul în astfel de circumstanțe.

Ultimul oficer se împotrivi la perchisiția, ce se decisese a i-se face!?

Tóte bănuelile cădură asupra acestuia.

Ei îl forțară, cu tóte acestea port-tabacul nu se găsi; dér în busunarele lui se găsiră cojĭ de păne și altă merinde; ér port-tabacul se găsi între căptușala mondirului generalului, unde alunecase din busunarul, care era descusut.

Generalul își cerŭ scuze, ér oficerul care adunase cojĭ și resturĭ, ca sĕ le ducă mamei și copiilor sĕi fórte sĕracĭ, primi un ajutor de 10,000 ruble.

---

furia de géba, că nu e Neaga. Ea a plecat....

— A plecat? Unde?

— S'a dus în lume, cu un om bĕtrân, slab și jigărit, care dice, că ar fi Vlad, tatăl ei, și că ar veni dela ocnă. A întrebat de Flórea, de casa lui, de Radu.

Omul se făcuse vĕnăt la față și par'că amuțise. Femeia se speriă, aduse de îi dete apă și dise:

— Ce te sperii așa? N'a fost vre-o stafie, ci Vlad, 'l-a cunoscut mama Vasilina.

Omul fŭ astfel isbit încât trebui sĕ-i lase sânge. După-ce se desmetici și îl întrebară, décă vré sĕ aducă pe Neaga îndĕrĕt cu sila, el scutură cu putere din cap că nu. Lume se strînsese multă, tinerĭ și bĕtrânĭ, și stĕtură până nóptea în fața casei; femeile necăjite și ostenite abia putură liniști pe copii, carĭ țipau și plângeau după Neaga. Unii diceau, că bine a făcut că a plecat, că prea o înjura și o bătea tatăl-sĕu vitrig într'una, după-ce băgase și pe mama în pămĕnt. Alții diceau, că el o iubea pe fată și că o înjura și o bătea de năcaz, de când cu istoria lui Sandu, și că avea chiar de gând sĕ o omóre.

(Va urma.)

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 26 Iunie n. 1895.

Sĕminţ̦e	Cualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr. dela	până
Grâu Bănățenesc	80	7.—	7.05
Grâu dela Tisa	80	7.05	7.10
Grâu de Pesta	80	7.—	7.05
Grâu de Alba-regala	80	7.—	7.05
Grâu de Bácska	80	7.10	7.15
Grâu ung. de nord	80	.—	.—

Sĕminţ̦e vechi ori nouĕ	soiul	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilgr. dela	până
Sĕcară		70—72	5.55	5.60
Orz	nutreț	60—62	.—	.-
Orz	de vinars	62.64	.—	.—
Orz	de bere	64.66	.—	. -
Ovĕs		39.41	6.40	6.70
Cucuruz	bănăț.	75	.—	.—
Cucuruz	altŭ soiu	73	.—	.—
Cucuruz	"	—	.—	.—
Hirișcă	"	—	—.—	—.—

Prețul pe 100 chilograme. Producte div.	Soiul	Cursul dela	până
Sem. de trif.	Luțernă ungur.	35.—	40 —
—	francesă		—.—
—		—.—	.—
"	roșiă	55.—	60.-
Oleu de rap.	rafinat duplu	.—	.—
Oleu de in		—.-	—.—
Uns. de porc	dela Pesta	55 —	57.—
"	dela țéră	—.—	— —
Slănină	svĕntată	51.—	52.—
"	afumată	54.—	55 —
Sĕu		—.	—.—
Prune	din Bosnia în buțĭ	10.75	11.25
"	din Serbia în sacĭ	9.50	8.55
Lictar	slavon nou	17 —	17.50
"	bănățenesc	—.—	- .—
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoșĭ	unguresci		
"	sĕrbesci		
Miere	brută	—.—	—.—
"	galbină strecurată	—.—	—.—
Ceară	de Rosenau	--.—	--.—
Spirt	brut	---.—	—.—
"	Drojdiuțe de spirt	—.—	—.—

Bursa de Bucuresci

din 26 Iunie n. 1895.

Valorĭ	Do-bênda	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Rentă română perpetuă 1875	5%	Apr.-Oct.	101.3/4
Renta amortisabilă	5%	" "	99.3/4
" " (Impr. 1892 . . .	5%	Ian.--Iul.	100 1/2
" " din 1893	5%	" "	100.1/2
" " 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	96 —
" " (Impr. de 32. 1/2 mil.	4%	Ian.-Iulie	88 1/2
" " (Impr. de 50 mil.	4%	" "	89.3/4
" " (Imp. de 274 m 1890	4%	" "	90.1/2
" " (Imp. de 45 m. 1891	4%	" "	89 3/4
" " (Im. de 120 iul. 1894	4%	" "	89 1/4
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6%	Mai-Nov.	102 1/4
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10	" "	285.—
Oblig. comunei Bucuresci 1883	5%	Ian.--Iul.	99.3/8
" " " din 1884	5%	Mai-Nov.	—.—
" " " din 1888	5%	Ian.-Dec.	— -
" " " din 1890	5%	Mai-Nov.	97 7/8
Scrisurĭ fonciare rurale . . .	5%	Ian.-Iulie	96 7/8
" " urbane Bucuresci	6%	" "	103 -
" " " "	5%	" "	93 7/8
" " " Iașĭ . .	5%	" "	84 3/4
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	" "	99 -
	V. N.		
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	150 v	—.—
Banca Națion. ult. div. 86.—	500	într. v.	1575.
Banca agricolă	500	150 v.	243 -
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v	396.—
Naționala de asig. ult. div. 43 lei	200	" "	415 -
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	" "	325.--
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	" "	151. -
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	" "	—.—
„Patria" Soc. de asig. ult d. 4 lei	150	" "	95. —
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	" "	—.—
" " " 2 em. u. d. 0	100	" "	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	[illegible]	" "	—.—
„Bistrița" soc. p. f. hârtii 30 "	[illegible]	" "	—.—
Societ. p. const. de Tramways	20.	" "	—.—
20 francĭ aur			—.—

SCOMPTURĬ:

Banca naț. a Rom.	5%	Paris	2%
Avansurĭ pe efecte	6%	Petersburg . .	4 1/2%
Casa de Depunerĭ	7 1/2	Berlin	3%
Londra	2%	Belgia	3%
Viena	4%	Elveția	3%

Cursul la bursa din Viena.

Din 28 Iunie 1895.

Renta ung. de aur 4%	123.05
Renta de coróne ung. 4% . . .	99.40
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2% .	125.85
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	103.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	123.60
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	98.10
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	98.75

Cursul pieței Brașov.

Din 29 Iunie 1895.

Bancnote rom.	Cump.	9.56	Vênd.	9.58
Argint român.	Cump.	9.48	Vênd.	9.55
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.57	Vênd.	9.60
Galbenĭ	Cnmp.	5.62	Vênd.	5.65
Mărcĭ germane	Cump.	59.—	Vênd.	—.—
Ruble rusescĭ	Cump.	129.—	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.78	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.25	Vênd.	101.25

Călendarulŭ sĕptĕmânei.

IUNIE are 30 dile. CIREȘAR.

Dilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum.	18 S. m. Leontin	30 Pom. S. Pavel
Lunĭ	19 † Ap. Iuda fr. D.	1 Iulie. Teodor.
Marțĭ	20 S. m. Metodiu.	2 Cerc. Mariei.
Mer.	21 S. m. Iulian	3 Corneliu
Joi,	22 S. m. Eusebiu	4 Udalrich.
Vin.	23 S. m. Agripina	5 Ciril și Met.
Sâm.	24 Nasc. sf. Ioŭ bot.	6 Isaia prof.

Prețurile cerealeor din piața Brașovŭ.

Din 28 Iunie st. n. 1895

Mĕsura sĕu greutatea	Calitatea.	Valuta a trlacă. fl.	cr.
1 H. L.	Grâu cel mai frumos	5	70
"	Grâu mijlociu	5	20
"	Grâu mai slab	4	80
"	Grâu mestecat	3	80
"	Sĕcară frumósă	3	80
"	Sĕcară mijlociă	3	30
"	Orz frumos	4	—
"	Orz mijlociu	3	—
"	Ovĕs frumos	2	40
"	Ovĕs mijlociu	—	—
"	Cucuruz	5	—
"	Mălaiu	4	80
"	Mazĕre	6	—
"	Linte	7	50
"	Fasole	5	40
"	Sĕmênță de in	10	—
"	Sĕmênță de cânepă	4	80
"	Cartofĭ	1	80
"	Măzĕriche	—	—
1 kilă	Carnea de vită	—	46
"	Carnea de porc	—	48
"	Carnea de berbece	—	32
100 kil.	Sĕu de vită próspĕt	23	—
	Sĕu de vită topit	33	—

Cursul losurilor private

din 26 Iunie 1895.

	cump.	vinde.
Basilica	8.—	8.30
Credit	199.—	200.—
Clary 40 fl. m. c.	59.—	60.—
Navig. pe Dunăre	140.—	150.—
Insbruck	28.—	—.—
Krakau	27.—	28.50
Laibach	23.—	24.—
Buda	62.50	63.—
Palffy	59.50	60.50
Crucea roșie austr.	17 50	18.—
dto ung.	10.90	11.30
dto ital.	—.—	—.—
Rudolf	23.50	24.50
Salm	71.50	73.30
Salzburg	—.—	28.50
St. Genois	73.—	74.—
Stanislau	42.75	46.—
Trieitine $4^1/_2\%$ 100 m. c.	150.—	—.—
dto 4% 50	72.—	76.—
Waldstein	55.25	56.25
sêrbescĭ 3%	19.25	20.25
dto de 10 francĭ	28.—	31.—
Banca h. ung. 4%	129.50	130.50

Têrgulŭ de rîmătorĭ din Steinbruch.

La 25 Iunie n. 1895

Starea rîmătorilor a fost la 25 Iunie de 27.477 capete, la 26 Iunie au intrat —.— capete și au eșit 340, rĕmânênd la 27 Iunie un numĕr de 27.137 capete.

Se notéză marfa: unguréscă veche, grea dela —.— cr. până la —.— cr marfă unguréscă tineră grea dela 63.— cr. până la 64.— cr., de mijloc dela 61.— cr. până la 62.— cr. ușóră dela 60.— cr. până la 61.— cr.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Din depoul fabricei nóstre se trimite
in tóte țerile Europei, franco la domicile

Noutăți *în stofe, cu metru, pentru haine de bărbați, copii și dame* Metru dela 14 cr. în sus.

OETTINGER & Co., ZURICH, (Elveția).

Casă de esport în stofe de modă de lână și bumbac.

Mostre franco. Gravure gratis. Diplomată 1883. 5

Antreprise de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașovŭ. Strada Porții Nr. 4. Colțulŭ Tĕrgulŭ boilorŭ.

Recomandă on. publicŭ la casurĭ de mórte, așeḑămêntulŭ sĕu de înmormêntare bogatŭ asortatŭ în carĭ tóte obiectele, atâtŭ sortele mai de rêndŭ, câtŭ și cele mai fine, se potŭ căpăta **cu prețurĭ ieftine.**

Comisiune și **depou de sicriurĭ** de **metalŭ** ce se potŭ închide hermeticŭ, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea propriă a tuturorŭ **sicriurilorŭ** de **lemnŭ,** de **metalŭ** și **imitațiunĭ** de **metalŭ** și de **lemnŭ** de **stejaru.**

Depou de **cununĭ** pentru monumente și **planticĭ** cu prețurile cele mai moderate.

Representanță de monumente de **marmură**, carĕ **funebre proprii cu 2 și cu 4 cai,** precum și unŭ **carŭ funebru** vênĕtŭ pentru **copii,** precum și cioclii.

Comande întregĭ se esecută **promptŭ și ieftinŭ,** iau asupră-mĭ și **transporturĭ de morțĭ în streinătate.**

In fine recomandŭ și biroulŭ meu mijlocitorŭ procedândŭ cu cunoscuta'mĭ soliditate.

La casurĭ de mórte a se adresa la

E. Tutsek.

8—*

Anunciurĭ
(inserțiuni și reclame)

Suntŭ a se adresa subscrise, administrațiunĭ. In casulŭ publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădĕmêntŭ, care cresce cu câtŭ publicarea se face mai de multe-orĭ.

Administrațiunea
„Gazeta Transilvaniei."

Ajutor grabnic și sigur
pentru
SUFERINȚE DE STOMACHU ȘI URMARILE ACESTORA!!

Mijloculŭ celŭ mai bunŭ și eficace pentuu menținerea sĕnĕtății, curățirea sucurilorŭ precum și a sângelui și pentru promovarea unei mistuirĭ bune este deja pretutindenea cunoscutulŭ și plăcutulŭ

„Dr. Rosa's Lebens-Balsam".

Acestŭ balsamŭ preparatŭ cu îngrijire din erburile alpine cele mai bune și tămăduitóre se dovedesce ca fórte folositoru în contra tuturorŭ greutățilorŭ de mistuire cârcei de stomachŭ, lipsa de apetitu, rîgăelei, congestiunilorŭ, haemorhoidelorŭ etc. etc. In urma eficacității sale a devenitŭ acestu balsamŭ acum unŭ singurŭ și doveditŭ **medicamentŭ de casă poporalŭ.**

Sticla mare costă 1 fl., mică 50 cr.

Mii de scrisorĭ de recunoscință stau la disposiție!

FIȚĬ ATENȚĬ!!!

Spre a evita înșelătorii. facŭ pe fiecine atentŭ, că fiă-care sticlă cu **Dr. Rosa's Lebens-Balsam.** care singurŭ numai de mine este preparatŭ după receta originală, este învĕlitŭ în hârtiă grosă albastră, care portă în lungulŭ ei inscripția: Dr. Rosa's Lebens-Balsam din farmacia „zum schwarzen Adler", B Fragner, Prag, 205—3" în limba germână, boemă, ungarŭ și francezŭ, și carĭ suntŭ provĕḑute cu alăturata marcă a fabricei luată sub scutulŭ legalŭ.

Dr. Rosa's Lebens-Balsam

Veritabil se póte procura numai în
Depositulŭ principalŭ alŭ producĕtorului

B. Fragner,

Farmacia „Zum schwarzen Adler" Prag 205—3.

In Budapesta: la farmacia I. von Török.

Tóte farmaciile din **Brașovŭ,** precum și tóte farmaciile mai marĭ din monarchia Austro-ungară au depositu din acestŭ balsamŭ de viață.

Totŭ de acolo se póte avea:

Alifia de casă universală de Praga
(Prager Universal-Haussalbe)

unŭ medicamentŭ sigurŭ și prin mii de scrisorĭ de mulțămire recunoscutŭ în contra tuturorŭ inflamațiunilorŭ, rănilorŭ și umflăturilorŭ.

Acésta se întrebuințéză cu succesu sigurŭ la inflamațiunĭ, la stagnațiunea laptelui și întărirea țițelorŭ cu ocasiunea înțercării copilului, la abscese, ulcere, pustule cu puroiu, carbuncule; copturĭ la unghe, la panarițiĭ (ulcerațiunĭ la degete, la întăriturĭ, umflăturĭ, tumórea glandulelorŭ limfatice, lipume etc. — Tóte inflamațiunile, umflăturĭ, întăriturĭ se vindecă în timpulŭ celŭ mai scurtŭ; la casurĭ iuse, unde s'a formatŭ deja puroiu, absórbe buba și o vindecă în timpulŭ celŭ mai scurtŭ fără durerĭ.

In cutióre á 25 și 35 cr.

Fițĭ atențĭ!

De-óre-ce alifia de casă universală de Praga sĕ imitéză fórte desu, facu pe fiă-cine atentŭ, ca singurŭ numai la mine se preparéză după receta originală. Acésta este numai atuncĭ veritabilă, décă cutiórele din me alu galbinŭ, în carĭ se pune, suntŭ înfășurate în hârtiă roșiă pe care se află tipărită în 9 limbĭ esplicațiunea cum sĕ se întrebuințeze, împachetate și în cartóne vinete, — carĭ suntŭ provĕḑute cu marca fabricei de mai susŭ.

Balsam pentru auḑ.
(Gehör-Balsam)

Celŭ mai probatŭ și prin multe încercărĭ celŭ mai ten ...icŭ medicamentŭ pentru vindecarea audului greu și spre redobêndirea audului perdutŭ. **1 Flacon 1 fl.**

Giro-Conto la banca Austro-Ungară.	Cassa de bancă, comisióne și de schimb	Telefon Nr. 90.

NUSSBÄCHER & BEER
BRAȘOV.

Avem onóre a recomanda serviciile nóstre în tóte afacerile și transacțiile de bancă și anume:

Cumpĕrăm și vindem

monede de aur și argint, losurĭ, hârtii de valóre indigene și streine, acții, scrisurĭ fonciare, obligații, după cursul ḑilei.

Acordăm avansurĭ până la 85% din valórea cursului pe hârtii de valóre ale statului, scrisurĭ fonciare și priorități; 75% din valórea cursului pe hârtii de bancă și efecte ce sunt cotate la bursele din Viena și Budapesta **cu dobândă moderată.**

Rescumpĕrăm fără nicĭ o detragere tot-feliul de cupóne.

Escomptăm polițe comerciale din țéră și streine **și îngrijim incasso** de polițe, asignații pe tóte piețele Europei cum și transociene.

Eliberăm Checurĭ cu provisióne micĭ pe tóte piețele comerciale.

Primim depunerĭ în socotélă, corent și bonificăm interese după învoire până la 5% netto.

Pentru **plasarea sigură de capitale** recomandăm scrisurile fonciare cu 4½ și 5% din Sibiiu, obligățiile cu premiĭ 4% și 3% ale băncei hipotecare ungare și scrisurile fonciare 5% ale Institutului de economii din Arad.

Asigurăm fórte ieftin ori și ce **losurĭ** la tragerea cu câștigul cel mai mic, pentru diferența cursului.

Aflându-ne în relații strînse cu **Filiala** Transilvană a **Băncei ungare de escompt și schimb,** suntem în plăcută posiție de a finalisa **fórte avantagios** tóte transacțiunile de bancă.

Promese la tóte tragerile de loteriă.	Comunicăm cu plăcere orĭ și ce informații și consilii conscienţióse în afacere de bancă și prin corespondență. 709,7—15	Revisie de losurĭ = gratis. =

Zacherlin

are efect miraculos! Nu există alt mijloc de a prăpădi orĭ și ce **insecte**, de aceea are renume în tótă lumea; și e fórte cautat. Semnele sunt: 1) Sticla sigilată. 2) Numele: „Zacherlin."

Se află de vêndare: în Brașovŭ: La Domnii *I. L. et A. Hesshaimer, Heinrich Zins, Dimitrie Eremias nepoții, Emil Por, Karl Irk, Franz Kelemen* farmacist, *Julius Müller, Carol Schuster* farmacist. *Teutsch et Tartler. N. Grădinar, Eduard Kugler* farm., *Carol Töpfner* (successorul), *Julius Hornung* farmacist, *Heinrich G. Obert. Ferdinand Jekelius* farmacist, *Victor Roth* farmacist. *Heinrich Wagner, Karl Harth, Ioan Dușoiu et Fiu, Fritz Geisberger, Heinr. Herrmann, K. Zerbes, Fritz Czekely.* — În Făgăraș: La Domnii: *Richard Glein* farmacist, *M. A. Gräser, I. Iarosch, Heinrich Schul, Alexander Nehrer, Jacob Fleisig.* — În Cohalm: La Domnii: *Ernst Wolff, Eduard Victor Melas.*

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.